

ԱՐԴՅՈՒՆ
A R D Z I V

Հ.Տ.Գ.Յ.Ը.-ի Պաշտոնաթեր - Official Organ of the ARF-YOC - Organe Officiel de la FRAOJC
Նոյեմբեր-Դեկտեմբեր 1996 - November-December 1996 - Novembre-Décembre 1996

1996 ՆԱԽԱԳԱԽԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

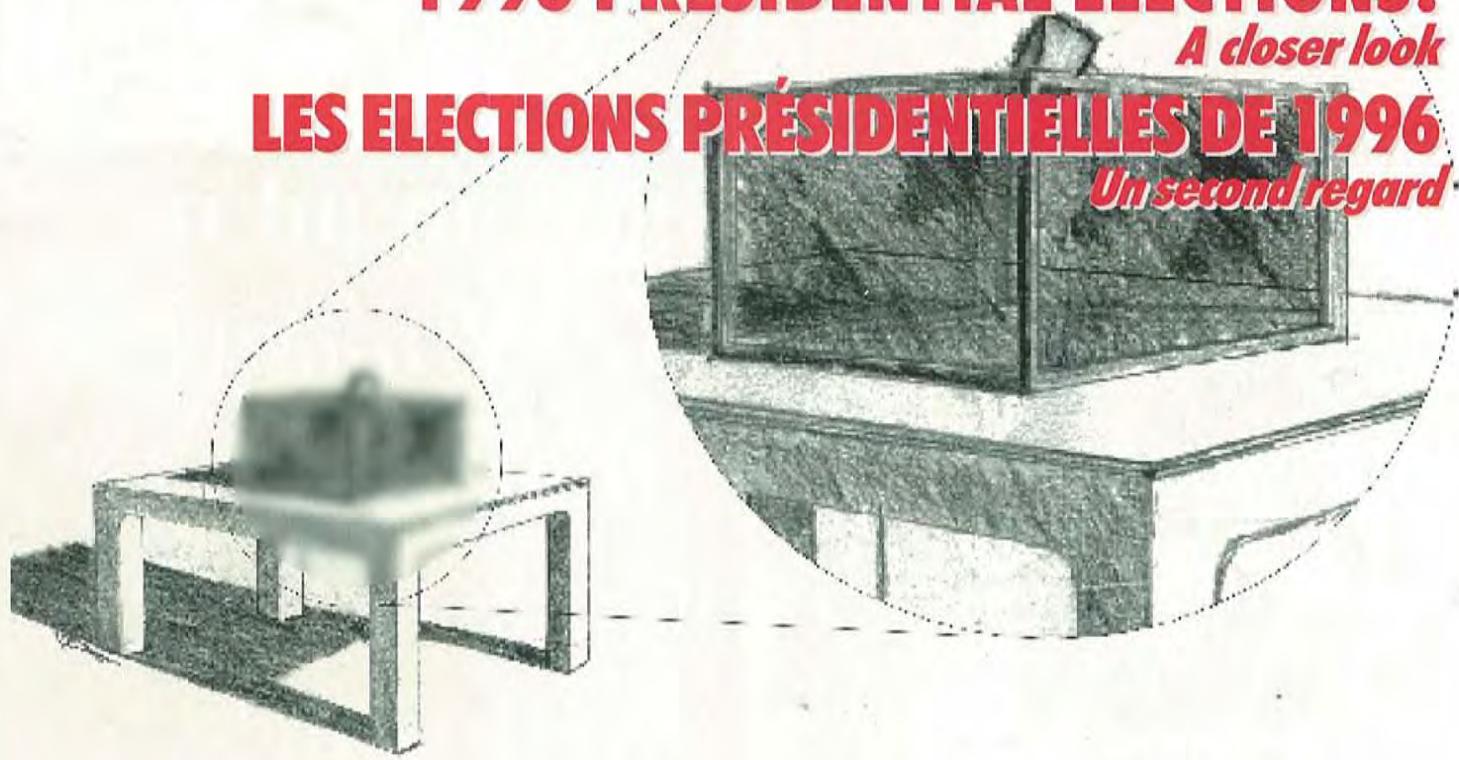
Յետդարձ Ակնարկ մը

1996 PRESIDENTIAL ELECTIONS:

A closer look

LES ELECTIONS PRÉSIDENTIELLES DE 1996

Un second regard

Featuring:

The Social Policies of the First Armenian Republic
Excerpts from the OSCE report on the Armenian elections
Magritte

Editor-in-Chief

Garine Hovsepian

Administrator

Arminée Yaghejian

Board of Editors

Tina Soulahian

Sonia Chatoyan

Sonia Parseghian

Sarine Der Kaloustian

Verkine Khatchadourian

Nairi Basmadjian

Shant Jamgotchian

Ontario Correspondent

Shant Ghazarian

Director of Marketing

Minas Kelechian

Office

3401 Olivar Asselin,

Montréal, Québec

H4J 1L5 Canada

Tél.: (514) 331-6548

Fax: (514) 332-4870

Publisher

ARDZIV Armenian Youth of

Canada

All rights reserved. Contents may not be reproduced in whole or in part without written permission of the publisher

Annual Subscription Rates: \$15 for members and non members, Single copy \$3, United States \$15US, Overseas \$20US.

GST is included in all domestic subscriptions.
Printed in Canada. Copies mailed in bulk.

Զեր Ցանուցումը Գանատայի
ամէնատարածուն
Երիտասարդական «ԱՐԾԻԻ»
Պաշտօնաթերթին մէջ
անկասկած պիտի նպաստէ
ճեր հաստատութեան
կարգապահան

**Place an ad in
ARDZIV today, so
that your
company may soar
tomorrow!**

**Contact
Minas Kelechian at (514) 230-6027**

«ԱՐԾԻԻ»-ի մէջ գուած յօդուածները կ'արտայայտեն զանոնք ստորագրողներուն կարծիքները միայն:
The views expressed in ARDZIV reflect solely the views of the authors themselves

Cover picture from Minas Kelechian

ՅՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

TABLE OF CONTENTS

ԽՍԹԱԳՐԱԿԱՆ EDITORIAL

Դեպի իւլյական ժողովրդավարութիւն.....	4
A road to democracy.....	5
La véritable démocratie.....	5

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ELECTIONS

Daily chronology of the 1996 presidential elections.....	6
Excerpts from the OSCE report.	7
Հ.Յ.Դ. Բիլընի յայստարարութիւն.....	11
Déclaration de Bureau de la FRA Dachnachtsoutioun.....	12
ARF Bureau issues declaration.	12
Repercussions of the Armenian elections in Canada and the U.S. 13	
U.S. voices "Deep Concern" about "irregularities in balloting and vote tabulation" in Armenian election. 13	
Quand la dictature s'installe.....	14
Apo Niziblian	
What happened?.....	15
Vatche Manoug	
Եկած է ժամը սրբագրելու.....	16
Շանթ Ժամկոչեան	
Une démocratie en ruine.....	17
Dicran Shirvanian	
Հայաստանի նախագահը՝ ժողովրդավա՞ր թէ բռնապետ. 18	
Ընկ. Բեկոր	
Democracy in Armenia.....	18
Vozni newspaper	

NEWSFLASH

Monthly Chronology of Events... 19

DEMOCRACY

Les régimes politiques dans les démocraties.....	20
Zareh Meguerditchian	

HISTORY

The social policies of the first Armenian Republic.....	21
Shahen Mirakian	

ARMENIAN CAUSE

Waiting for a remembrance.....	22
Mark Abley	
The Gazette, October 24, 1996	

CULTURE

Magritte.....	23
Tina Soulahian	
Melon Collie and the infinitely sad concert.....	24
N.	

Ի.Յ.Դ.Գ.Ե.Ս.

Մասնաճիւղ. Մասնաճիւղ.....	25
Համագանատական սեմինար.	26

ՊԱՍՏԻԿԱՎԱՐՎԱԿԱՆ

Հայաստան համայնավար..... 27

POEM

Red-Blue-Orange.....	28
Emily Du Boncher	
Իմ ժողովուրդ, Իմ Հայրենիք հազարամեայ.....	30
Հրաշ Ճապրայեան	

TOP TEN LIST

Top ten criteria you need to satisfy in order to be named Armenian Ambassador to Canada.....	28
Apo Niziblian	

CRITIC'S CORNER

Sleepers, Ghost and the Darkness.....	29
The Critic	

equipBureau

2350 Manella suite 115 CANADA INC.

T.M.R., Québec, H4P 2P4

Tél.: (514) 738-6622

Fax: (514) 738-5921

Mention this ad and get an additional 10% off

We also assemble our own clones...EQPRO
Free delivery in North America

AST COMPUTER

TOSHIBA

COMPAQ

HEWLETT PACKARD

NEC

SAMSUNG

Sony

ԴԷՖԻ ԻՍԼԱԿԱՅԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Սեպտեմբեր 22, 1996 . . .
Հայաստանի հանրապետութեան յեփ-խորհրդային երկրորդ նախագահական ընդունութեանները: Ըստրամքը երկու թեկնածուներու միջեւ է. Լեռն Տէր Պետրոսեան (Լ.Շ.Պ.), որու կառավարութեան «քարիքներուն» վկայ եղաւ հայ ժողովուրդը, իսկ Վազգէն Մանուկեան՝ ազգային համաձայնութեան,
ա յ ս ի ն ք ն
ընդիմութեան
մի աս ս ա կ ա ն
թեկնածուն:

Աւա ՝ Ռ, սփիտքահայութիւնը հեռուեն կը դիմու ու կը ջանար գուշակ եւ արդիւնքները: Ա ր դ ե ՞ օ ք ժողովուրդը կուրօրէն պիտի վերջուրէ լեռն Տէր Պետրոսեանը եւ կամ, իսկական այլնորանքի մը դիմաց գիտուելով, իր քուեի ոյժով պիտի ընդուն փոփոխութեան ու յառաջդիմութեան ժամբան: Ռու հասած էր հայաստանի ժողովուրդը իր քաղաքական զարգացման մէջ: Ըստդիմութեան միանալն ու մէկ թեկնածուն ներկայացնելու որոշումը արդէն իսկ ապացոյցն էր քաղաքական մեծ հասունութեան՝ ազգային շահերու մրահոգութեամբ ոյժերը միացնելու: Այս իսկ հաւաքական ոյժին դիմաց է որ Լեռն Տէր Պետրոսեանի մը ինքնավարահութիւնը սկսաւ խարիխի: Արդարեւ, պարզութեան կարելիութեան սարսափին դիմաց, նախագահն ու իր վարչախումբը դարձեալ դիմեցին խարեական միջոցներու՝ լրութեան մարդելու ժողովուրդին ծայնը:

Նախ, ժողովուրդին քուեն խափանելով ջանասկին խեղդել ժողովուրդի կամքը: Ոմանք, վերջնական արդիւնքին նայելով յաջող կը նկարեն այս փորձը. սակայն,

Լ.Շ.Պ.-ի 58%-ով ինքնահոչակ յաղթանակը, ակնյայի իրականութեան դիմաց գիտուելով փոխարինուեցաւ 51% պարզուողական վերընդուրեամբ: Հետեւարար, ժողովուրդի քուեի ծայնը բոլորովին խեղդուած չէր: Ծակափին. 23, 24, 25 Սեպտեմբերի վերսպուգութ պահանջող յոյցերը հասպար ծեւու փաստեցին թէ լեռն Տէր Պետրոսեանը

անկարող էր լրութեան մագնել ժողովուրդին ծայնը: Այս զոյգ իրողուրիւնները, ի ա կ ա ռ ա կ ը ն դ դ ի մ ո ւ թ ե ա ն ընդուն պարփութեան, կը խորհրդանշեն հայ ժ ո դ ո վ ո ւ ր դ ի յաղթանակը 1996-ի ընդունութիւններուն:

Ինչպէս յաղթանակ չսեպել այն իրողութիւնը, որ հայաստանի ժողովուրդը սկսած է հաւաքալ իր քուեի ոյժին, հաւաքալ՝ ժողովրդավարութեան: Ու, ոչ միայն հաւաքալ, այլ՝ ըմբոսանալ իր իրաւունքներու ու ժողովրդավարութեան ովնակոխումներուն դէմ: Բակառակ որ Սեպտեմբեր 22, 1996-ը առաջին ակնարկով փխուր օր կրնայ քուիլ հայոց նոր պարմութեան

կարծ կեանքէն ներս, . . . այդ խաւարին ընդմէջն ծագեցաւ լոյսի խոսքմալից շող մը՝ հայրենի ժողովուրդի քաղաքացիական զարթումը: Ժողովրդավարութեան փորձեր արդէն իսկ յայգնի են եւ աւելի եւս պիտի իրագործուին մօք ապագային: Բայիւ գրաւած նախագահի արողը յառաջիկայ ինձ փարիներուն պահելու համար, լեռն Տէր Պետրոսեան երբեք պիտի

չկարենայ արհամարհել կամ անփեսել ժողովուրդը: Բայ ժողովուրդի հսկողութեան փակ ան պիտի վարէ երկիրը: Ու, թէեւ ոչ օրինական, սակայն, ներկայ իրողութեան մէջ, այս է իսկական ժողովրդավարութեան միակ ընդունութեանքը:

Յունուար 4, 1997 . . .

Սերախոյ ժողովուրդը ամիսէ մը աւելի, խուռն բազմութեամբ, խաղաղ փողոքի յոյցեր կը կափարէ Սերախոյ նախագահ՝ Ալոպուրան Միլոսեվիչի դէմ, զայն սփիպելու որ ճանչնայ 17 Նոյեմբերի քաղաքապետական ընդունութիւններու միացեալ ընդիմութեան յաղթանակը 14 քաղաքապետութիւններու մէջ:

Ամիսէ մը աւելի երկարող առօրեայ յոյցերէ վերջ՝ ու անշուշդ համաշխարհային գաղութին ու մանաւանդ Միացեալ Նախանգներու ձևական փակ, նախագահ պարրասպ է որոշ վիշտումներ կամ վերանայումներ կափարելու: Մինչայդ՝ ընդիմութիւնը կը շարունակէ խաղաղ յոյցերը:

Այս, Սեպտեմբեր 1996-ին հայ ժողովուրդը յոյց փուտաւ որոշ քաղաքապետական զարթում, բայց արդեօք աւելին կրնար ընել . . . ա ր դ ե ՞ օ ՞ ք հայաստանական ժողովուրդը առաջիկ ակնարկով փխուր օր կրնայ քուիլ հայոց նոր պարմութեան կարծ կեանքէն ներս, . . . այդ խաւարին ընդմէջն ծագեցաւ լոյսի խոսքմալից շող մը՝ հայրենի ժողովուրդի քաղաքացիական զարթումը: Ժողովրդավարութեան փորձեր արդէն իսկ յայգնի են եւ աւելի եւս պիտի իրագործուին մօք ապագային: Բայիւ գրաւած նախագահի արողը յառաջիկայ ինձ փարիներուն պահելու համար, լեռն Տէր Պետրոսեան երբեք պիտի

լեռն Տէր Պետրոսեանի «սպայինան պարփառումը»:

Եթեդարձ ականրկ մը կը ցուցաբերէ թէ հայաստան, անկախ համաշխարհային գաղութի նեցուկն, փակափի շար հանգուաններէ պեղը է անցնի իր քաղաքացիական զարգացման մէջ:

**Երբեք պիտի
չկարենայ
արհամարհել կամ
անկարող էր լրութեան մարդնել ժողովուրդը**

A Road to Democracy

September 22, 1996 . . . the second post-soviet presidential election of the Republic of Armenia: the choice was between Levon Ter-Petrossian (LTP), whose regime was already known to the Armenian people, and Vasken Manoogian, the opposition coalition's candidate.

Unfortunately, the Armenian Diaspora was following the elections as spectators from afar. Were the people blindly going to reelect LTP or, faced with an alternative, were they going to exercise their power to vote in favor of change and their progress? How far had Armenia's politicization reached?

The mere fact that the opposition parties united their forces to form the National Alliance in view of the general interest of Armenia and the Armenian people demonstrated a certain political maturity. Confronted by this same united force, LTP began to question his assured victory. With the possibility of defeat growing stronger, LTP and his administration resorted once again to fraudulent methods in order to silence the voice of the people.

Tainting the electorate's vote, they tried to suffocate the will of the people and the final results of the election might lead to the conclusion that, indeed, this goal was achieved. However, the mere fact that in fear of the people, LTP had to replace his 58% self-declared victory by a 51% defeatist re-election, shows that the people's voice was not fully stifled. Moreover, the September 23, 24, 25 protests demanding a recount of the vote proved that LTP can no longer condemn the people to silence. Both these events, regardless of the opposition's forced electoral defeat, symbolize the actual victory of the Armenian people during the 1996 presidential elections.

How can we not consider it a victory to see the Armenian people begin to believe in the power of their vote, to believe in democracy. Not merely believe, but to revolt against violations of its democratic rights.

Although September 22, 1996, at first glance, might seem like a sad day in Armenia's new history, a light of hope never-

⇒14

La Véritable démocratie s'impose

L'histoire du Monde constitue sans doute le professeur par excellence de tout être vivant. Un professeur doté d'un immense bagage d'expériences, de connaissances et d'explications; un professeur qui parfois éprouve de la difficulté de se faire comprendre; un professeur qui est même quelquefois négligé. Enfin, l'histoire ressemble à un manuscrit qui ne verra jamais son jour de publication, étant donné que de nouvelles pages viennent sans cesse s'ajouter à celles qui existent déjà. Parmi les pages les plus récentes de ce manuscrit, nous retrouvons celles qui parlent de la rupture de l'Union Soviétique, soit un événement qui a considérablement affecté la vie de tous les habitants de cette région . . . pour en dire le strict minimum! Ainsi, le 22 septembre 1996, les seconde élections présidentielles de l'ère post-soviétique ont eu lieu en Arménie. Voici un bref compte-rendu . . .

Commençons du moment où le nombre de candidats s'est réduit à deux: le premier étant Levon Ter-Petrossian qui cherchait à conserver son titre, et le deuxième, Vasken Manookian, qui représentait l'Union Nationale, c'est-à-dire l'union de toutes les parties de l'opposition.

En tant qu'Arméniens vivant à l'extérieur de notre pays d'origine, nous ne pouvions que surveiller ces élections "de loin": voilà une expression qui fait désormais partie du sort des Arméniens de la Diaspora. Plusieurs questions veillaient désespérément à recevoir une réponse: le peuple allait-il aveuglément réélire Ter-Petrossian ou allait-il opter pour le renouveau et l'évolution? Le peuple arménien était-il conscient de la force de son vote, se trouvant ainsi dans la possibilité de choisir de façon libre et éclairée? Enfin, où était rendu le niveau de la conscience civile et politique du peuple arménien? En avançant une candidature commune et unique, l'opposition démontrait déjà une maturité politique sans précédent. C'est justement face à cela que la confiance du président Ter-Petrossian s'écroula. Par conséquent, ce dernier a recouru de nouveau à des tricheries afin d'assujettir la population au silence.

En premier lieu, la volonté du peuple

a été trompée en altérant les résultats des élections. Certains, en jugeant le résultat final des élections ont couronné de succès cet essai. Cependant, le résultat auto-déclaré de 58% par Ter-Petrossian fut vite remplacé par un 51% moins méprisant, afin de moindrement tenir compte de la volonté exprimée du peuple. De plus, le 23, 24 et 25 septembre 1996 ont eu lieu des démonstrations réclamant la recompte des votes. Ainsi, malgré la défaite imposée de l'opposition, ces deux faits témoignent néanmoins une victoire au moins partielle du peuple arménien aux élections de 1996.

Comment ne pas considérer une victoire la foi que le peuple de l'Arménie commence à démontrer face au pouvoir de son vote?

Bien que le 22 septembre constitue une journée sombre pour l'Arménie, nous ne pouvons faire autrement que de rester optimiste face au réveil civil de notre peuple. La démocratie s'impose de plus en plus et l'avenir ne peut que nous sourire.

Une fois encore, l'histoire a bien accompli sa tâche en enregistrant ces événements sur ses pages de manuscrits. Il est à nous maintenant d'essayer de comprendre notre professeur, en apprenant de lui et surtout en ne le négligeant pas. La règle de Ter-Petrossian est désormais très fragile. Il sait que le peuple arménien surveille de très près son président. Voilà la seule voie vers une véritable démocratie.

Le 4 janvier, 1997 . . .

L'opposition en Serbie continue ses manifestations pacifiques contre le pouvoir abusif du président Slobodan Milosevic afin de forcer sa reconnaissance de la victoire, dans 14 municipalités, de la coalition de l'opposition aux élections municipales du 7 novembre, 1996.

Après plus de 40 jours de manifestations continues et dû à la pression constante exercée par la communauté internationale et notamment des États-Unis, Milosevic propose des cessions et des rectifications. Entre-temps, l'opposition poursuit les manifestations quotidiennes.

En parallèle, le peuple arménien a

⇒14

ELECTIONS

Daily Chronology of the 1996 Presidential Elections

2 September: Armenian President Levon Ter Petrossian releases his election platform for the upcoming presidential election. The platform's priorities include the development and strengthening of democratic institutions, continued elimination of corruption and crime, the strengthening of the army and intelligence agencies, and the acceleration of economic reforms with supplemental increases in wages and the creation of a national social security system. The platform also calls for increasing cooperation with Russia, Georgia and Iran, as well as establishing more stable relations with Azerbaijan and Turkey. Ter Petrossian promises to find a compromise solution to the Nagorno Karabagh conflict and to improve relations with the substantial Armenia diaspora throughout the world.

6 September: The head of election observers for the Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE), Simon Osborn, states that his team is preparing for the comprehensive task of monitoring the September 22nd presidential election. The OSCE observers are planning to visit various polling stations throughout the country. The OSCE is said to be maintaining vigilance given the "free but not fair" nature of the parliamentary elections.

7-8 September: Opposition candidates Pariur Hairikian of the National Self-Determination Union, Aram Sargsian of the Democratic Party and Lenser Aghalovian of the Artsakh-Hayastan movement announce their withdrawal from the Armenian presidential race and support for Vazgen Manoukian (NDU). The two other major opposition candidates, Sergei Badalian of the Armenian Communist Party and Ashot Manoucharian of the Scientific-Industrial and Civil Union (SICU), remain in the presidential race. The country's largest opposition party, the Armenian Revolutionary Federation (ARF), still banned by the government, is also supporting Manoukian.

8 September: The presidential candidate Vazgen Manoukian, releases a new common campaign platform of the three newly united opposition parties. The united plan calls for

full independence for the Republic of Nagorno Karabagh, state policies "based on Armenian national values," formation of a new government of national accord by the allied opposition parties, new parliamentary elections, and the adoption of a new constitution strengthening the legislative and judicial branches of government to better balance power against the strong executive branch. Additional proposals include industrial policies to promote indigenous industry in order to foster greater self-sufficiency, a broad campaign aimed at eliminating corruption and organized crime, and a new focus on social programs to ease the effects of economic reform and privatization.

22 September: Incumbent President Ter Petrossian claims victory in the day's presidential elections as early unofficial returns released by the Armenian Central Election Commission show a 56 to 37 percent margin for the president over his opposition rival Vazgen Manoukian of the National Democratic Union. An estimated 2.4 million Armenian voters participated in the election. The opposition stages a rally to protest the election, accusing the authorities of massive fraud in the counting of the ballots.

23 September: The independent and non-political European Institute for the Media, which actively monitored the presidential campaign, criticizes the election and reports that state-run television and media "clearly favored Ter Petrossian through its tendentious coverage." Additionally, the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) admitted that television air-time allotted to Ter Petrossian had far exceeded the air-time available to all other candidates put together. The OSCE also noted concern over numerous blatant local voting irregularities by the authorities, although an OSCE preliminary report stated that these factors "did not significantly affect" the election's outcome. Other Western monitors reported that they witnessed widespread fraud.

23-24 September: The opposition states that they have substantial evidence of voting fraud and massive ballot rigging and claim a

national return of at least 60 percent for Manoukian, who they term as the legitimate president-elect. The opposition, barred from state-run television and radio and denied a hearing before the Central Election Commission, accuse the authorities of carrying out a virtual coup d'état through falsification of the returns and vow to resist the results through peaceful mass protests.

23-25 September: Opposition demonstrators, for three straight days, hold massive rallies with over 100,000 participants outside the parliament building which houses the offices of the Central Election Commission (CEC). On the 25th, after reports circulate that Vazgen Manoukian and others had been arrested while trying to file a petition for a recount with the CEC, a small group of demonstrators push open the parliament gates and enter the grounds.

The security forces, already on hand along the parliament's perimeter and equipped with full riot gear, react by firing upon the unarmed crowd, killing at least one person and wounding at least fifty-nine. In the chaos of the incident, parliamentary chairman Babken Ararktsian and his deputy Ara Sahakian are physically assaulted by a several individuals. President Ter Petrossian holds emergency meetings with his top ministers and issues orders banning all movement into the capital and deploying tanks and armored personnel carriers throughout the city's main intersections and thoroughfares.

26 September: Meeting in an emergency session, the Armenian parliament votes to lift parliamentary immunity for opposition deputies in order to initiate criminal charges of treason, terrorism and an attempted seizure of power. Parliamentary immunity is revoked for opposition candidate Vazgen Manoukian and seven other opposition deputies by a vote of 155-0 with two abstentions. Several of the opposition deputies, attending the parliamentary session, are physically assaulted and beaten during the session in front of the television cameras broadcasting the parliament's meeting to the nation. In Yerevan, tanks with escorts of special riot

ELECTIONS

EXCERPTS FROM THE OSCE REPORT

Office for Democratic Institutions and Human Rights

ARMENIAN PRESIDENTIAL ELECTION SEPTEMBER 22, 1996 FINAL REPORT

Introduction

The OSCE's Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR) received a formal request from Armenia's Central Electoral Commission (CEC), to observe the presidential elections scheduled for 22 September 1996. In response, ODIHR representatives traveled to Armenia in early August to undertake a needs assessment mission. They met with the Chairman of the CEC, prospective presidential candidates and international NGO's.

It was concluded that ODIHR should establish an Election Observation Mission. Consequently ODIHR appointed Simon Osborn (United Kingdom) as On-site Coordinator and Vrej Atabekian (Armenia) as an Election Assistant. (...)

The 89 OSCE/ODIHR observers were deployed across all eleven regions of Armenia. The observers, usually in teams of two, made 456 visits to polling stations on election day, covering 28.5% of the 1,596 Precinct Electoral Commissions (PEC). (...)

The Legislative Framework

Two laws in particular govern the presidential elections - the 1996 Law of the Republic of Armenia on the Elections of the President of the Republic of Armenia (hereinafter; the presidential election law) and the 1996 Law of the Republic of Armenia on the Elections of Local Self Governing Bodies (hereinafter; elections of local self governing bodies law). Furthermore the Central Electoral Commission issued a series of regulations for the implementation of these laws. ODIHR concluded that the legal framework for these elections was a clear improvement on previous electoral legislation. In particular, the law makes provision to improve the transparency of the process. (...)

The Media

Television was the key medium for the campaign due to limited circulation of the print media and the relatively small funds available for each candidate to have equal access to free advertising on State TV and Radio. The CEC drew up a special regulation to cover the implementation of this part of the law in agreement with State TV and Radio.

However, according to the Media Monitoring conducted by the European Institute for the Media, supported by the EU's TACIS democracy program, Levon Ter-Petrosian had a substantial advantage over his opponents during the election period. For example, the EIM observed that Levon Ter-Petrosian had 1050 minutes of editorial coverage on State TV's Channel 1 from the start of the campaign on 23 August until 17 September. By comparison Vazgen Manoukian received only 65 minutes, Ashot Manoucharian 48 minutes and Sergei Badalian 37.5 minutes editorial coverage on State TV Channel 1.

Observation of Voting

The presidential election law clearly defines the procedures for voting. Voters must be over 18, citizens of Armenia and 'permanently resident in the precinct to vote. To be elected on the first round the winning candidate must secure more than 50% of the votes cast for all candidates. There is no requirement in the law for turnout, thus obviating any need for PECs to 'harvest' votes to secure the required turnout threshold. Voters must vote in secret (with the exception of voters who request the assistance of another voter due to poor eyesight etc.) and they may only vote once. (...)

The picture that emerges for the election process in the whole of the country is encouraging. For example observers recorded that the voting process was conducted 'correctly' and according to the law in over half (53%) of all polling stations visited. By comparison observers concluded that the process was conducted very badly in only 3.5% of the PECs visited.

The most significant breach in law that seemed to occur most frequently was the number of times observers noted collective voting or more than one person in the booth,

which was observed in just over one in five polling stations (23%). However the overall secrecy of the ballot seemed to be honored in most polling stations. In just over 1 in 20 (6%) polling stations observers noted 'open voting' and in just over one in ten (11.3%) did they witness PEC members being able to see the way a person had voted when they tore off the voter coupon at the bottom of the ballot paper in front of the PEC member seated by the ballot and voter coupon boxes.

Very few observers witnessed any intimidation of voters at the polling station (4.1%), signs of campaigning (2.5%), agitation (3.3%) or campaign material for one of the candidates (5.7%) - the presidential election law clearly states that no building housing an election commission may have any campaign materials present. (...)

Observers were asked to note the presence of candidates proxies in the polling stations as well as authorized members of the media. Their presence is clearly a vital part of the system's checks and balances. Encouragingly observers met proxies for candidates in over nine out of ten (93%) of polling stations visited. Unfortunately the media were less active in monitoring the process as they were met in just over one in every fifteen (7%) polling stations visited.

However observers were disturbed by the frequency in which they came across unauthorized persons present in the polling stations. In particular they were particularly concerned to note the number of times they came across representatives of the Ministry of Interior. However this became far more significant towards the end of the count later that night, particularly in the Yerevan, Kotayk, Aravir, Ararat, and Gegarkunik regions.

Military voting

Observers were very disturbed by the clear breaches in the law witnessed in many of the polling stations where they monitored the military voting. In four out ten (40%) polling stations, where the military were observed voting, there were clear breaches in the law.

In many cases observers witnessed officers either instructing or 'leading' their troops to vote for Levon Ter-Petrosian. For

ELECTIONS

example in precinct 5/27 in Yerevan, two observer teams at different times in the day witnessed officers directing their soldiers to vote for the incumbent president. In precinct 41/1 in the Ararat region, observers saw officers openly instructing their troops to vote for Ter-Petrosian. Almost a third (31%) of all cases where observers witnessed 'open voting' (7%) involved soldiers voting in the open in front of their officers.

Not only are these serious breaches of several articles of the law, but they clearly indicate that the sections of the electoral law on military voting needs to be reviewed and amended to stop such breaches undermining the integrity of the process further in future elections.

Observation of Counting

The procedures for counting are clearly specified in the presidential election law. At 22:00 the polling stations must be closed and counting begins without any delay or interruption. Once the number of ballot papers supplied, the number unused ballots and the number of signatures on the voters list are counted then the ballot boxes are opened. Each of these figures are registered in a complex series of 'protocols' (numbers 1-4).

Observers monitored this part of the election process in 37 polling stations across the country. Although this sample is probably insufficient to give an overall picture of the count across the whole country, it does give a clear insight into some of the problems witnessed by observers. On average most stations did not complete their count until the early hours of Monday 23 September. However in precinct 6/4 in Yerevan, which had 1,722 voters who signed for ballot papers, did not finish its count until 11:00 on 23 September. In contrast the earliest count to finish was in precinct 31/1 in Armavir which completed its count at 00:45 on 23 September.

According to the records collected by the Mission, most spent, on average, approxi-

mately 20 hours working on polling day. Despite this, observers reported that PEC Chairmen in some polling stations in Yerevan attempted to delay the count in the hope that the international observers would leave.

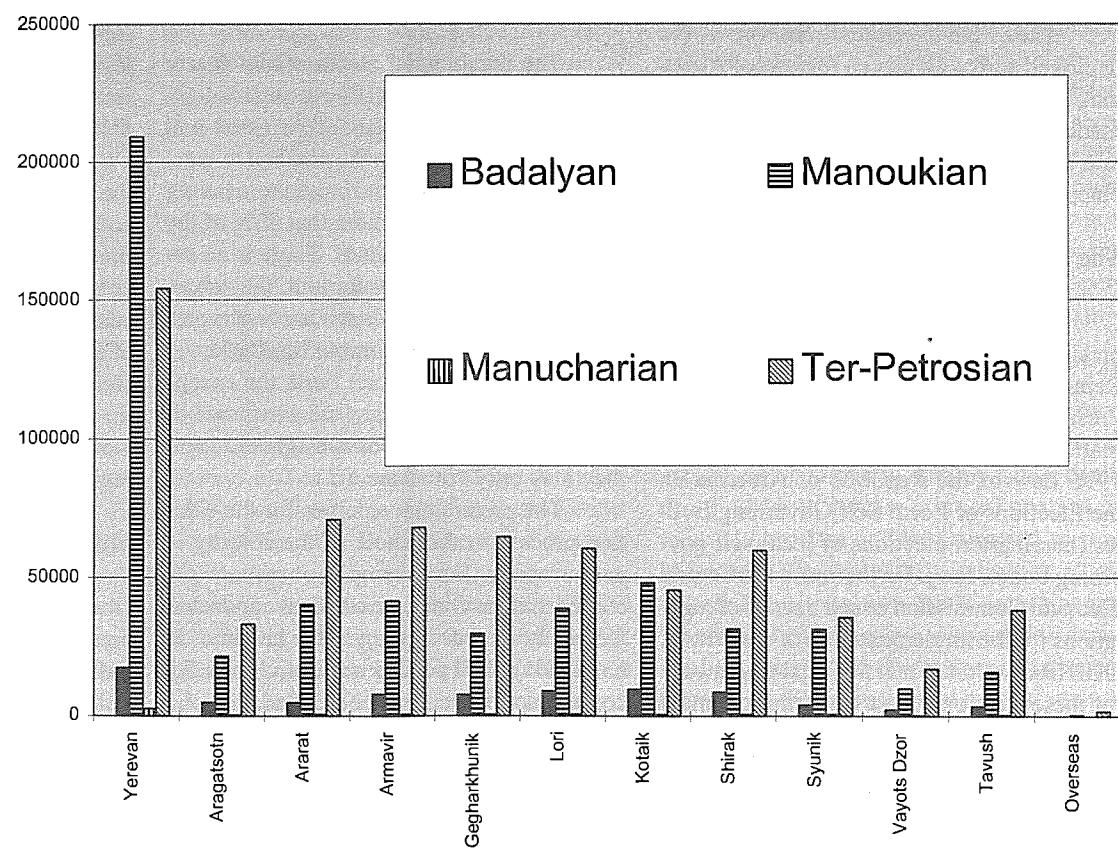
In 8 polling stations observers recorded that the count had not been conducted according to the law and in 5 of them, it had been conducted very badly. Although this does not indicate that this was replicated across the whole country, it clearly demonstrates that the counting process was far less competently managed than the voting.

Substantial and serious breaches of the presidential election law were witnessed in numerous polling stations during the count. For example in precincts 4/6 and 2/9 in Yerevan and 3/1 in Tavoush, candidates' proxies were not allowed to monitor the count. In 13 out of the 37 polling stations where the count was observed the PEC did not put up a display copy of their summary protocol. In precincts 3/2 and 3/1 in Vaik, 1/1 in Yeghegnadzor, 1/13 in Shirak and 12/1, 2/5, and 11/24 in Yerevan observers reported the presence of officials from the Ministry of the Interior, who are clearly not

allowed to attend the count according to the presidential election law.

Observers noted an inconsistent criteria for the invalidation of ballots. Ballots cast clearly for Vazgen Manoukian were invalidated, due to a very small ink dot that had been placed in the circle by Levon Ter-Petrosian's name - in precinct 2/2 in the Ararat region, precinct 10/8 in the Gegharkunik region and precinct 1/5 in Syunik.

During polling day, the Mission received a report from media representatives that an unknown person was seen stuffing ballot papers into the ballot box in precinct 11/24. An observer team was sent by the mission to monitor the count at this station. Not only did they note the presence of representatives of the Ministry of the Interior in the polling station during the count, they also observed that the number of signatures on the voters list was not counted. At the end of the count observers reported that a Police officer entered the polling station, with a group of other people in the disturbance that followed the observers witnessed five of these people openly tamper with the voter coupon box. When the voter coupon box

ELECTIONS

was opened by the CoEC later that night the observers recorded approximately 200 voter coupons that were unsigned by voters and did not have the voters numbers written on them as required by law.

In Yerevan precinct 12/17 PEC members attempted to count the vote by pouring the contents of the ballot box on to the table rather than follow the instructions laid down in the law. Consequently a number of the PEC members objected and, after some discussion, the ballot papers were put back into the ballot box and taken to the CoEC. On the journey to the CoEC both the ballot box and the voter coupon box fell off the car and broke open. These boxes were then left unattended at the CoEC and later at the REC until the REC counted these boxes on Thursday 26 September.

However, probably the most extreme breach of the law took place in the central district of Yerevan in precinct 6/22. Shortly after the PEC had concluded the preliminary count and before they were to fill in their protocol, the electricity was cut and a group of men charged into the polling station and stole the ballot box and ballot papers. All of which was observed by a group of international observers. It transpired that later that morning, some time after 3:45, the boxes and papers reappeared. These ballots were later counted by the REC on Thursday 26 September and the result for that station declared. Observers noted that the final result differed only marginally from the preliminary result declared on the night. However, as yet no one has been arrested for these extremely serious breaches in the law.

It is clear from the evidence presented to the Mission by observers, that serious breaches in ballot security took place during the count and in some cases the law was flagrantly disregarded in clear view of international observers.

Observation of the Count: Community Electoral Commissions

Once the ballots are counted at the PEC the packages of ballot papers, voters lists, protocols and the unopened voter coupon boxes are taken to the CoECs. There are a total of 930 of these commissions across the country, in many cases they have only one precinct in their catchment area. This is particularly true in the more sparsely populated rural areas. In the urban districts the CoECs will cover the

whole town or city, for example Gyumri CoEC has 57 PECs, in Yerevan there are only 12 CoECs covering 309 PECs. Clearly, the experience in the rural areas should be quite different from the cities.

Observers were requested to track the results declared in their PEC to the CoEC. In almost half (6 out of 13) of the CoECs visited by observers the number of voter coupons did not match the number of signatures on the voters list recorded in the PEC summary protocol. However in Gyumri observers noted that, although very tired, the CoEC conducted their count of the voter coupons from the 57 PECs in the city efficiently and effectively. Conversely in CoEC number 60 in the Kotayk region observers noted that the members of the commission were drunk during the count.

On the morning of 23 September Malatia Sebastia CoEC in Yerevan made a request to the Yerevan REC to take a break from their work. The law clearly states that once counting has begun, the commissions may not take a break until they have finished. It should be noted that Malatia Sebastia has 34 precincts in comparison Gyumri CoEC has 57. The request by the Malatia Sebastia CoEC was granted by the Secretary of the Yerevan REC. They then 'rested' for 6 hours. This delay in the count in this CoEC made a considerable impact on the ability of Yerevan REC to produce preliminary results for the Capital. The Mission reviewed the results for this district, comparing the number of voters coupons counted with the number of voters who had signed for and received ballot papers. In the Malatia Sebastia precincts 7/8, 7/24, 7/28 and 7/33 the disparity between these figures, as recorded in the protocols, varied from 300 to 1,100. as far as the Mission is aware not one of these precincts was later checked by the Yerevan REC.

The Etchmiadzin CoEC informed international observers that they would not be counting the voter coupons and that this would be done by the Armavir REC and turned the observers away. The CEC's regulations on the rights of foreign observers are quite clear; international observers have the right to attend any session of any electoral commission, the Etchmiadzin CoEC was clearly 'in session'. It is clear from the observers reports that the counting process broke down in many CoECs, particularly in Yerevan. This failure in the system clearly needs to be addressed. A thorough review of the relevant section of the presiden-

tial election law on the count process, with the context, perhaps, of the adoption of a universal election code needs to take place. Furthermore this review should also look at the structure, composition, and training needs of the CoECs.

Verification of the Results

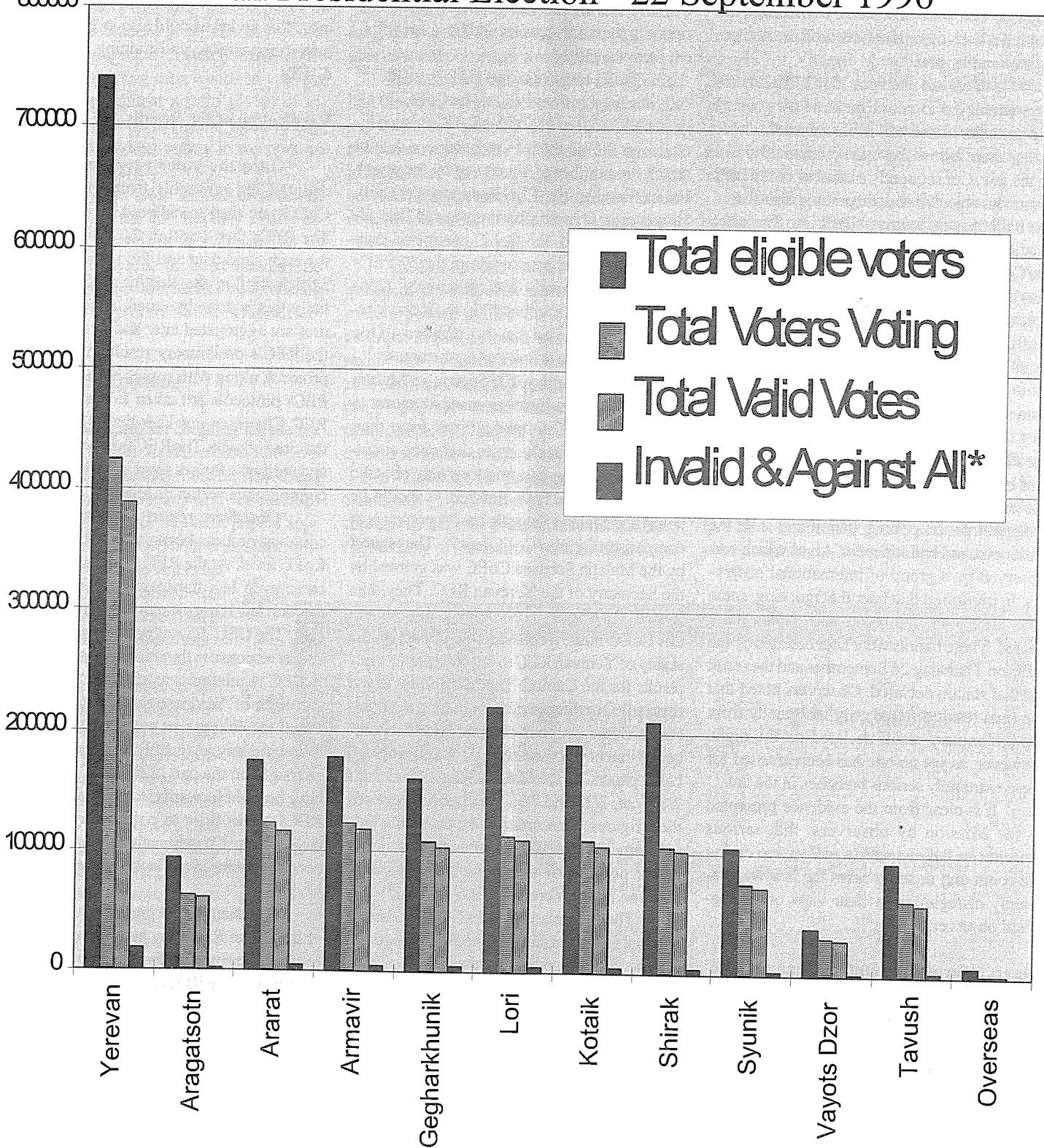
Once the voter coupons have been counted the protocols from the PECs and CoECs are then transferred up to the RECs. The RECs then transmit the number of votes for each candidate and the number of voters participating in the election to the CEC. Initially this is done by email, although the figures are aggregated later and written down of the REC's preliminary results protocol. This protocol, along with copies of the CoECs and PECs protocols are taken to the CEC by the REC Chairman not later than 48 hours after the close of polls. The REC then begins to check and verify the figures supplied to it by the lower commissions within its region.

Observers reports indicated how the counting process began to break down at the CoEC level. At the REC level the process became even less transparent. The presidential election law is not clear on the verification process. The CEC did not provide sufficient lead and its response to the situation was inadequate. A CEC regulation was still being debated on the night of Wednesday 25 September. The actual resolution was eventually adopted the following day. Arguably this was a massive oversight on the part of the CEC, who should have brought forward clear instructions for the RECs weeks prior to polling day rather than days after it. Consequently the verification process was confused and lacked any sense of cohesion.

For example the presidential election law states that an REC may investigate a precinct's results if they include dissenting notes and if four members of the REC or two presidential candidates make a formal request. Thus for the system to work, it requires all members to have free access to the relevant information. However in Yerevan REC the Chairman failed to produce the protocols for opposition members to view on several occasions when meetings had been arranged. However in Yerevan the REC chairman failed to circulate minutes of meetings and most meetings were conducted without any formal papers or an agenda throughout the whole election period.

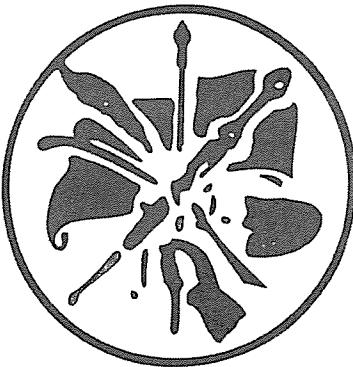
ELECTIONS
Final Results from the CEC

Armenian Presidential Election - 22 September 1996

*"Against All" votes number 10012. "Invalid" ballots number 48681.

The number of missing coupons is 22013. The number of missing ballots is 21128. These numbers are not mutually inclusive.
The number of votes necessary for Ter-Petrosian to avoid a second round is 21941 (check previous chart)

ՀՅԴ ԲԻՒՐՈՅԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահական ընդուռութիւններու առիթ իշխանութիւններու ցուցաբերած քաղաքական վարքագիծը ուղևակուն կ'ընէ մեր երկրի արդին իսկ դիւրաքեկ ժողովրդավարական գործընթացը եւ ծանր հարուած կու գայ Հայաստանի միջազգային բարոյական վարկին։ Սահմանադրական վարչածելի քողին գակ՝ քայլ առ քայլ կ'իրագործուի մեր ժողովուրդի շարունակական իրաւագրկումը իր իսկ իշխանութիւններուն ձեռքով։

Սեպտեմբեր 22-ին ի վեր ռեպերու արագ ընթացք՝ Նախագահական ընդուռութիւններու Նախօրէին իշխանութեան վերին օղակներուն մէջ ակնյայք դարձած խուժապը, ընդուռութիւններու արդիւնքը կեղծելու գոնվ անոնց կողմէ ձեռք առնուած միջոցները եւ այդ արդիւնքներու սրուցման համար ժողովրդային արդար պահանջին հանդէա ցուցաբերուած մերժողական կեցուածքը, այս բոլոր կասկած չն թողուր, որ մեր հայրենիքին մէջ ժողովրդավարութիւնը լուծարքի կ'ենթարկուի։

Արդարեւ, այսօր մեր Հանրապետութեան մէջ չեն գործեր

ժողովրդավարութեան գարրական սկզբունքները, կը խախուն մարդկային իրաւունքները եւ կը գործադրուին բռնութիւններ։ Երկրի ներքին կեանքին կը միջամբ պետքութիւնը իր ուժային միջոցներով՝ փորձելով խափանել ժողովրդի կամքի արդարայակութիւնը։

Հայ յեղափոխական դաշնակութիւնը կը մերժէ մեր երկրին եւ մեր ժողովուրդին պարզադրուող այս պաշտօնական խաբեութիւնը եւ կը յայգարարէ, որ իր բոլոր մարմիններն ու ընկերները զօրավիգ կը կանգնին բողոքի համաժողովրդական ալիքին։ Դաշնակութիւնը չի կրնար ընդունիլ անկախ հայրենիքի հողին վրայ բռնի միջոցառումներով քաղաքական հարցեր լուծելու մօրեցումը եւ կը պահանջէ ընդուռեան իսկական արդիւնքի հրապարակումը եւ հասկապումը։

Հայ յեղափոխական դաշնակութիւնը կը դաբապարդէ հայաստանի իշխանութիւններու ուժային քաղաքականութիւնը եւ զայն կը նկագէ բռնագիրութեան հասպարման բացայայք քայլ։

Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիներու սահմանադրական իրաւունքները չեն կրնար

սակարգութեան նիւթ դառնալ որեւէ պարուակով։ Բեգեւաբար, Բ.Չ.Դաշնակութիւնը կը պահանջէ, որ անմիջապէս ապագ արձակուին կալանքի գակ գինուող քաղաքական գործիչները եւ ապահովուի կարարուած բռնարարներու խսկական մեղաւորներու եւ կազմակերպիչներու բացայայցումն ու դափապարզումը՝ ինչ պաշտօն ու հանգամանք ալ ունենան անոնք։

Այս դժուարին օրերուն, երբ մեր ժողովուրդը Արցախի ու Հայաստանի մէջ կը դիմագրաւէ դնդեսական եւ ուսմաքաղաքական չափազաց բարդ կացութիւն, Դաշնակութիւնը կոչ կ'ընէ մեր ժողովուրդին ըլլալու զգասպ եւ թոյլ չփայլու, որ որեւէ ձեռով աղաւաղուի իր արդար բողոքը։

Այսօր եւ ապագային, մեր ժողովուրդը նախանձախնդրուեն գէր պիտի կանգնի իր մարդկային եւ պահանջին իրաւունքներուն եւ անպայման ձախողութեան պիտի մաքնէ իր հաւաքական գոյութեան սպառնացող ամէն վրանգ։

ԲՅԴ ԲԻՒՐՈՅԻ

Սեպտեմբեր 27, 1996

Տ.Յ.Դ.Գանձուոյի Երիտասարդական Միութեան

Կերպարանական Վարչութիւնը

կը ներկայացնէ՝

Հեղինակային Երգի ներկայացուցիչ՝

Հայրենի արմեանագիտ՝

Ռուբեն Հախվերտեան

Թորութիւն

Ապրիլ 22, 1997, ժամը 8:00ին	Ապրիլ 13, 1997, ժամը 7:00ին
Հայ Ազգային ներս	Claude Champagne մրահին մէջ
Սունդի Նույր. \$15	Սունդի Նույր. \$ 20
Հեռ. 416-491-2900	Հեռ. 514-331-6548

Déclaration du Bureau de la FRA

Dachnaksoutioun

Le cours politique suivi par les autorités actuelles d'Arménie au regard du scrutin présidentiel compromet gravement la déjà fragile démocratie et ternit l'image internationale de l'Arménie.

Au nom de l'ordre constitutionnel, le droit du peuple a été systématiquement violé par la direction de la patrie.

Le film des événements depuis le 22 septembre, le vent de panique préélectorale qui a soufflé sur les plus hautes sphères du pouvoir, les procédés utilisés pour tronquer et falsifier sans vergogne les résultats des élections, ainsi que le rejet de la demande populaire concernant la publication de ces résultats, ne laissent aucun doute quant à l'état de dissolution dans lequel se trouve la démocratie dans notre patrie.

Bien plus, aujourd'hui, les principes démocratiques fondamentaux sont inexistant, les droits de l'homme sont violés

tandis que l'on recourt à la force brutale dans notre république. Les autorités interviennent dans la vie intérieure du pays à travers les ministères de force (défense, sécurité nationale, intérieur), bâillonnant du même coup la liberté d'expression.

La FRA Dachnaksoutioun dénonce la fraude officielle dont ont été victimes la nation et le peuple arméniens, et déclare qu'avec toutes ses structures et tous ses membres, il est solidaire du mouvement de protestation populaire. La FRA ne peut accepter aucune élection imposée par la force dans la patrie indépendante et demande la publication et la reconnaissance des résultats électoraux réels.

Le bureau de la FRA condamne les brutalités policières exercées par les autorités actuelles, et les considère comme une nouvelle avancée de la dictature.

Le droit constitutionnel du peuple arménien

ne saurait en aucun cas être bradé. Ainsi, la FRA Dachnaksoutioun demande que soient libérés immédiatement tous les activistes politiques actuellement emprisonnés et que soient punis tous les auteurs et responsables de ces actes de violence, à quelque niveau qu'ils soient.

En ces moments de charnière difficiles, alors que notre peuple est confronté à des conditions politiques et économiques graves au Haut Karabagh et en Arménie, la FRA appelle le peuple de la patrie à rester vigilant et à ne pas permettre que des forces conspirent pour affaiblir leurs justes revendications.

Aujourd'hui et à l'avenir, notre peuple est amené à défendre farouchement ses droits humains et nationaux, et est décidé à déjouer les crimes menaçant son existence collective.

Bureau de la FRA Dachnaksoutioun

27 septembre 1996

ARF BUREAU ISSUES DECLARATION

The political course of the current leadership of Armenia in regards to the Presidential elections, severely hinders the already fragile democracy and deals a heavy blow to Armenia's international reputation.

Under the veil of constitutional order, the right of the people are piece-by-piece being violated by the very leadership of the homeland.

The accelerated pace of events since September 22, i.e. the pre-election panic which dominated within the leadership's higher echelons, the methods used to blatantly forge and falsify election results, as well as their rejection of public demands regarding tabulation of election results, leaves no doubt that democracy in our homeland is in a state of dissolution.

Moreover, today, fundamental democratic principles are absent, human rights are

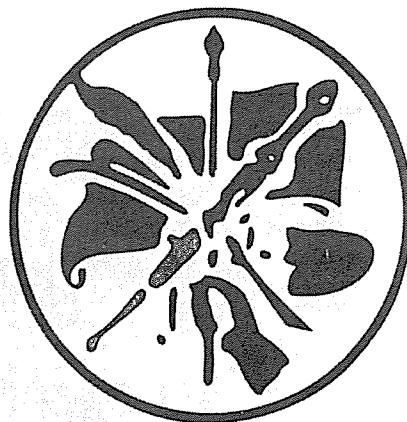
being violated and brutal force is being used in our Republic. The leadership interferes in the country's internal life through its power ministries (defense, internal, national security), forcibly undermining the people's freedom of expression.

tion condemns the current leadership's brutal policies and considers them a blatant step toward dictatorship.

The constitutional rights of the Armenian people cannot, at any time, become a bartering tool. Thus, the Armenian Revolutionary Federation demands the immediate release of all political activists currently imprisoned and the punishment of the actual perpetrators and organizers of these violent acts, regardless of their position.

At this difficult and trying juncture, when our people are confronting severe economic and political conditions in Nagorno-Karabakh and Armenia, the ARF calls on the people of the homeland to remain alert and not to allow conspiring forces to weaken their just protest.

Today, and in the future, our people will painstakingly protect its human and national rights and will incapacitate all crimes threatening its collective existence.

which has been conducted through force and demands the announcement and approval of the real election results.

The Armenian Revolutionary Federa-

ELECTIONS

REPERCUSSIONS OF THE ARMENIAN ELECTIONS IN CANADA AND THE U.S.

ANCC meetings in Ottawa

ANCC members meet with Canadian Department of Foreign Affairs and International Trade official and OSCE director of democracy and human rights.

Members of Armenian National Committee of Canada (ANCC) met with officials from the Department of Foreign Affairs and International Trade on October 25, 1996 in Ottawa. The purpose of the meeting with the Armenian Desk official was to clarify some points pertaining to the recent presidential elections in Armenia.

During the 30 minute long meeting, the ANCC members congratulated Hon Lloyd Axworthy on his remarks made on the House floor about this issue, and stressed the fact that the ANCC and the Armenian Community of Canada, at large, supported his stance. Aside from these and other issues discussed,

the members of the ANCC requested an official meeting with the Minister himself in order to discuss the issues even further.

On that same note, the ANCC met with the Democracy and Human Rights director of OSCE, Ambassador A u d r e y Glover, at the C h a t e a u Laurier in O-

tawa on October 18, 1996. The purpose once again was the presidential elections in Armenia. The Ambassador stated that 89 observers were sent to monitor the elections. The director underlined the irregularities underlining the disappearance of more than 21000 votes. She stated that the OSCE found the government's and Central Elections Commission's actions unacceptable. The ANCC thanked the Ambassador and handed her a congratulatory letter. During her stay in Ottawa Ambassador Glover also met with officials of the Canadian Foreign Affairs.

Hon. Lloyd Axworthy

U.S. VOICES "DEEP CONCERN" ABOUT "IRREGULARITIES IN BALLOTTING AND VOTE TABULATION" IN ARMENIAN ELECTION

U.S. DEPARTMENT OF STATE *Office of the Spokesman*

For Immediate Release
October 22, 1996

STATEMENT BY NICHOLAS BURNS,
SPOKESMAN

ARMENIAN PRESIDENTIAL ELECTION

On September 22, the Republic of Armenia held Presidential elections. According to official results, President Levon Ter-Petrosian was re-elected with 51.7 of the vote.

Opposition parties mounted effective campaigns as well, with the leading opposition figure, Vazgen Manukyan, capturing 41% of the vote.

Since the 1995 parliamentary elections, progress was made to improve the electoral process including redrafting the election law and establishing a new Central Election Commission.

Observers noted a well-managed process in many local precincts. However, international observers, including the OSCE, reported that serious breaches overshadowed this progress. Irregularities in balloting and vote tabulation, particularly in Yerevan, remain a cause of deep concern.

The United States calls on the Armenian government to implement the recommendations of international experts in order to address these flaws and to build confidence in the integrity of Armenia's electoral process.

Regrettably some opposition leaders chose to express their frustration through the path of violence against the Armenian Parliament on September 25, While the U.S.

strongly supports the rights of all Armenians to peacefully assemble and express their views, we condemn such violence, which has no place in democracy and only polarizes Armenian society. In responding to such acts, the United States calls on Armenian authorities to ensure respect for due process and adherence to international human rights practices, including continued ICRC access to prisoners.

The United States urges the Armenian government and opposition to continue to take concrete steps to promote reconciliation. In that context, the United States welcomes the announcements by the government and opposition to redress grievances on the election results in the Constitutional Court, consistent with Armenian law. The United States welcomes steps by the government and the opposition toward building an open political process and calls on all people and political parties in Armenia committed to working within the law to forge a political dialogue across party lines.

The United States remains committed to working with Armenia to help build an independent, democratic and prosperous state at peace with its neighbors.

Quand la dictature s'installe

Le Petit Robert explique ce terme en tant que: "Concentration de tous les pouvoirs entre les mains d'un individu, d'une assemblée, d'un parti ou d'une classe."

Eh bien! En considérant toutes les données entourant la situation de la nouvelle Arménie, renouvelée, nous constatons bel et bien qu'elle (la dictature) s'y est installée.

"Oui... il n'a jamais vécu dans un pays totalitaire lui, qu'il aille raconter ses histoires à d'autres..." murmura le lecteur en remarquant la signature. Alors, en effet qu'en sais-je?

Mon expérience se limite qu'aux "démocraties" du Koweït, de la Syrie et celle du Canada. Chez le premier hôte qui reçut ma famille, le style assadien s'imposait. Là où Assad, qui d'ailleurs adore les Arméniens m'a-t-on dit, dictait, ma famille bénéficiait d'une vie paisible, de style monarchique. Chez le deuxième, ma famille était très bien reçue mais figurait parmi les citoyens de seconde classe, pour cause, sa religion. Alors même pas besoin de vous détailler l'extase dont fût prise ma famille à leur arrivée chez leur troisième hôte, le Canada. Mais même

durant cette vie simpliste et opportuniste, on éprouvait toujours un manque. Un manque qui régénérât de génération en génération. Et ce fût alors à moi de souffrir ma peine, d'acquiescer cette faim. En d'autres mots, mettre à terme la souffrance de ma famille. Alors j'ai visité l'Arménie pour la première fois en 1994 et une seconde en 1995 (pour les détails voir Ardziv Spécial Arménie -vol. IV no. 1-2- nov. 1994).

Durant ces courtes visites, je me suis résolu de m'y installer une fois que j'ai acquis un diplôme universitaire satisfaisant. (ici, le lecteur pensera probablement que je ne fais qu'enfiler des mots, sans y avoir songé, mais qu'il soit averti, que cette décision fût le fruit de longues heures de débats avec soi-même). Et voilà que presque deux ans filèrent, presqu'à la fin de mes études, je vois ce rêve, jadis irréalisable pour un bon nombre de la génération de mes parents, se refermant encore une fois, mais cette fois devant moi. La dictature levonienne installée d'ores et déjà, refait surface le 22 septembre, 1996.

Des élections manquées, une chance et une occasion ratées et un pays retombé

aux l'incertitude.

Nous ne sommes pas là pour enfiler des perles*, nous messieurs, qui font semblant de diriger le pays. Nous avons une chance, la Nième, pour reconstruire notre petite République. Ne la gâchons pas, comme nous faisons depuis cinq ans.

En fin de compte, ce sont nous, les jeunes, qui écriront demain les livres d'histoire. Et à vrai dire, vous ne faites qu'ajouter des pages grises à notre fière histoire de Nation. C'est le temps qui en sera le meilleur juge. Mais soyez avertis que nous ne resterons plus tranquilles, à vous laisser faire. Nous serons toujours présents, là où vous soyez, là où l'un de vos représentants diplomatiques se prononcera publiquement et surtout là où un de vos salariés ou envoyés essayeront de compromettre la République pour le bien de certains.

Soyez-en avertis, c'est tout. Nous n'en pouvons plus!

*pour perdre du temps

Apo Niziblian

⇒5 editorial français
certes démontré la volonté, le désir d'un

éveil politique. Cependant, l'effort déployé fût-il suffisant? ... Le peuple n'a-t-il pas capitulé trop tôt? ... Ne s'est-il pas trop rapidement en acceptant l'imposition "stalinienne" de LTP? ...

Un second regard nous démontre que, hormis l'appui de la communauté internationale, le peuple arménien a encore plusieurs étapes à franchir dans son développement civil et politique.

⇒5 english editorial
theless shined from that dark day, that of political awakening. Efforts towards democratic rule and process have already begun and will further persist. LTP, who barely mounted his presidential throne, will not even dare disregard or underestimate the will of the people. Citizens of Armenia will be closely following every move the president makes. And LTP will be aware of the people at every step of his rule. Although not official, this is the beginning of the road to democracy.

January 4, 1997 ...

The Serbs continue the massive demonstrations, which began more than a month ago, to express their anger towards Slobodan Milosevic, the Serbian president. They demand recognition of the opposition's victory in 14 municipalities of the November 7 1996 municipal elections.

After more than a month of ongoing demonstrations, and pressured by the international community and particularly by the United States, the president finally proposed some concessions. Meanwhile, the demonstrators steadfast, pursue their peaceful demonstrations.

Indeed, the events which took place in Armenia during September 1996 can be perceived as a sign of civil and political awakening. However, could the Armenians have done more? ... Would persistence have been the key to success? ... Did they fall too soon in LTP's "stalinian" trap?

In retrospect, it seems that Armenia is merely at the preliminary phase of its civil and political awakening.

YORK INTERNATIONAL
JEWELLERY
MUSIC PHOTO

1344 Ste-Catherine O.
Montréal
Tél.: (514) 874-0824

ELECTIONS

WHAT HAPPENED?

As an Armenian born and living in the Diaspora, who enjoys the freedom and liberty of a democratic process it is virtually impossible to imagine our homeland on the Path of totalitarian rule. Yet, unfortunately this is the current situation in Armenia.

On October 3, 1996, Canadian parliamentarian Sarkis Assadourian (MP Don Valley North) asked Canadian Foreign Affairs Minister Lloyd Axworthy the following question: "The final post election statement on recent Armenian presidential elections concluded that very serious breaches in the election laws took place, affecting the outcome. Over 250 opposition members, including eight members of parliament, have been arrested. Can the minister assure this house that the government will review its policy toward Armenia to guarantee the protection of the democratic process and the physical rights of Armenian citizens?"

After Mr. Axworthy thanked Mr. Assadourian for bringing the issue to the house's attention, he stated that Canada was one of the few countries that sent observers to Armenia as part of the OSCE team. He also stated that the foreign ministry conveyed directly to the ambassador their concern about the breaches of rights and, finally, assured the honorable members of the House that the government will take all the actions necessary to make sure that democracy is respected in Armenia.

What seemed to be a regular question/answer session in the house, erupted as a major issue in the community: certain representatives of the community who considered Mr. Assadourian's actions unfit, wrote letters to the prime minister, to Mr. Axworthy,

and to Mr. Assadourian himself condemning his actions. This letter, signed "Coalition of Canadian Armenian Organization in Quebec," states: "Under the rule of president Levon Ter-Petrossian, Armenia is certain to follow the path of further democratization and privatization values we so cherish as Canadians".

As I remember correctly, the OSCE/ODIHR final report concluded that "very serious breaches in the election law took place during the vote tabulation process, the verification process and the aggregation of results, causing concern for the overall integrity of the election process."

As for Mr. Assadourian's question, I strongly believe it is his parliamentary duty, not to mention his moral responsibility as a Canadian Armenian, to ask such a question. In Parliament, Mr. Assadourian, when asking his question to Mr. Axworthy, was not speaking as a leader of the Armenian Community but as an MP, concerned with the deaths and arrests in Armenia.

Also I would think that as Canadians who had sent observers to Armenia, it is our responsibility to follow the Armenian elections in order to take part and instill democracy in this newly formed republic.

I would like to congratu-

late Mr. Assadourian on this issue. I believe it is with individuals like Mr. Assadourian that Armenia could foster a democratic tradition like Canada.

Vatche Manoug

Canadian Parliamentarian Sarkis
Assadourian (MP Don Valley North)

Sarel...

Avi Eldor

Fashion Accessories
Accessoires de Mode

1426 Crescent, Montreal, QC, H3C 2E2
Tel: (514) 387-9045 Fax: (514) 387-9029

Azimut
Imprimerie • printing

tél.: 514 - 481 - 1025
fax: 514 - 481 - 1643

2100a girouard suite 2 mtl. qc. h4a 3c3

Եկած է Ժամը Սրբագրելու

Բինգ Գարիներ արդէն մեր եփին ձքեցինք՝ իբրեւ անկախ հանրապետութիւն։ Իւրաքանչիւր նորանկախ պետութիւն կ' անցնի դժուար հանգրուաններէ, սակայն անկէ եփք կու գան ուրախ օրերը. իսկ մեր պարագային . . .

Երկրորդ անկախութեան հինգերորդ ամեակի գունական ուրախ օերուն վուգահեր, կը պագրասպուէինք մեր երրորդ ընդունութիւններուն (Արցախը ներառնալու):

Սակայն, Նախընդունական շրջանի իրադարձութիւնները մրահոգեցնուցիչ երեւոյթ մը հանդիսացան։ Ոմանք նոյնիսկ ընդդիմութեան միացեալ թեկնածուով մասնակցիլը մեկնարանեցին իբրեւ կանխորոշ պարզութենէ ձերբազափուելու փորձ։

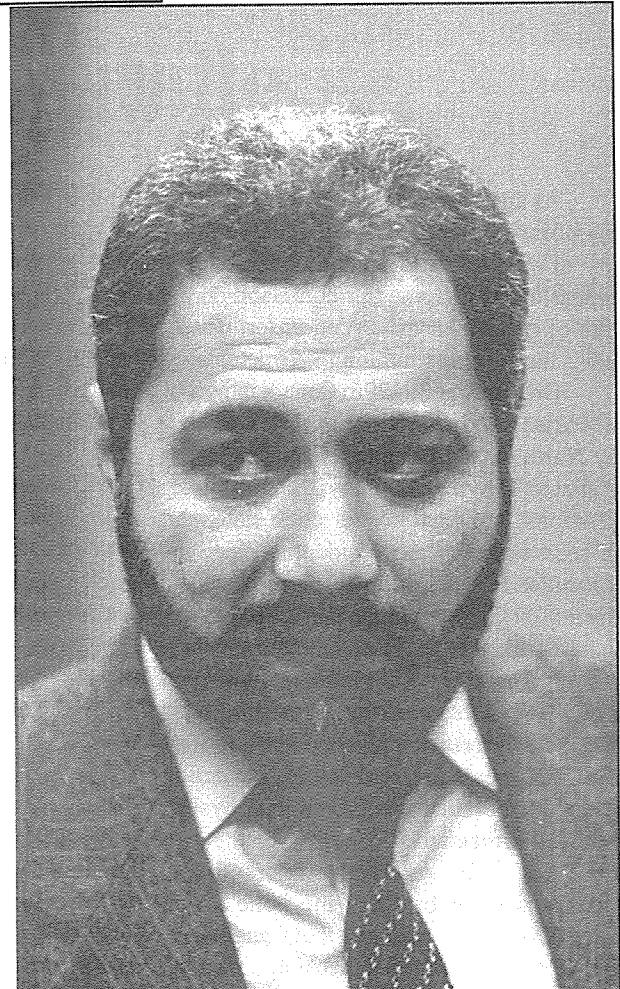
Սակայն, Նկագի ունենալով մինչեւ օրս գենուած քաղաքական գործընթացը, մեր հայրենիքի քաղաքական կեանքէն ներս որոշ փորձառութիւն ունեցող այս կուսակցութիւններուն որոշումը՝ միացեալ թեկնածուով ընդունութիւններուն մասնակցելու, գրամարանական կը համարուի։ Մեկնելով Նախկին փորձառութենէ, անոնք արդէն իրենց վսփահութիւնը

կորսնցուցած էին մեր հանրապետութեան «ժողովրդավարութեան» վրայ՝ ուր կառավարութեան բոլոր միջոցները եւ լշակները ի սպաս դրուած են փոքրամասնութեան մը, որու շահերը իրենց միջավայրենանդին չերթար։

Ընդումով անակնկալի բնիքն իշխանաւորները, երբ թեկնածու Ներկայացուցին ընկ։ Վահան Յովհաննիսեանը։ Ըստ ինձի, այս որոշումի դրդապատճառն էր՝ մէկ կողմէն Բ.Յ.-ի դէմ ուղղուած պայքարին մէջ, ի շինուածութեան հակաժողովրդավար գործունութիւնը մերկացնել իսկ միև կողմէ ցուցաբերել Բ.Յ.-ի անվերապահ վսփահութիւնը մասնակուած իր ընկերներուն հանդէվ։

Իսկ ու՞ր է իշխանութիւնը այս օրերուն. արդեօք համար գուշակային համաձայնութեան մը եփեւէն է, ո ժողովուրդին խիղճն ու վսփահութիւնը շահի, ինչ որ կասկածելի գեսակէք մընէ. Կամ՝ միջազգային ֆոնդեն նորած վարկած անձ մը, իր շուրջը ունենալով փառքի վաշխարուներու խոմք մը։

Ի վերջոյ կը յուսամ որ մեր ժողովուրդի սայթագած առաջնորդները վերագրնեն ժողովուրդի շահերուն գանող ուժին, որպէսի վերջ գրնէ այս կործանութիւնացընթացը. ապա թէ ոչ շափ ուշ պիդի ըլլայ որնէւ սրբագրութիւն կարարելու . . .

Ընտրապայրարի սկիզբը. Բ.Յ.-Դ. թեկնածու՝

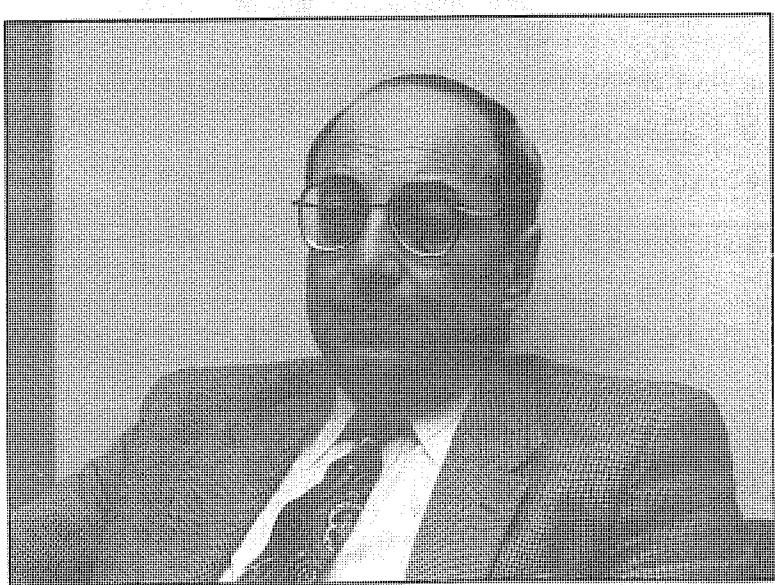
Ըստ. Վահան Յովհաննիսեան

կը ջանայ մեր հայրենիքին միայն ներկան ճոխացնել, որպէսկի իր իշխանութեան կեանքը երկարէ . . .

Յամենայդէս, ընդունութիւնները կայացան, ու բոլորս ալ ականաբեն եղանք այն իրականութեանը, որուն մասին դաշնակցական մամուլը արդէն կ'անդրադառնար, եւ որու համար ալ Բ.Յ.-ն կ'այպանուէր «Նորօրեայ քաղաքագիրներու» կողմէ։ Իբրեւ արդիմք ունեցանք բռնի ուժով Նախագահութեան պաշտօնը գրաւած անձ մը, իր շուրջը ունենալով փառքի վաշխարուներու խոմք մը։

Ի վերջոյ կը յուսամ որ մեր ժողովուրդի սայթագած առաջնորդները վերագրնեն ժողովուրդի շահերուն գանող ուժին, որպէսի վերջ գրնէ այս կործանութիւնացընթացը. ապա թէ ոչ շափ ուշ պիդի ըլլայ որնէւ սրբագրութիւն կարարելու . . .

Ծանր Ծամկունան

Ընդդիմութեան Միասնական թեկնածու՝ Վակագին Մանուկեան

Une démocratie en ruine

D'après les chiffres officiels, Lévon Ter Pétrossian n'échappe à un deuxième tour qu'avec moins de 2% des voix (soit quelques 20 000 votes sur 1 250 000 suffrages exprimés). Dans des pays réellement démocratiques - où on voit souvent des victoires encore plus courtes - personne n'aurait pu contester sa réélection. Dans le cas de l'Arménie, et compte tenu des événements des derniers jours, on ne peut qu'en douter.

En effet, il apparaît clairement maintenant que le véritable enjeu de ces élections était, pour le pouvoir, d'éviter un ballottage. Car, étant donné la dynamique créée par le candidat unique de l'opposition, que les autorités avaient pressenti dès avant même le scrutin, un deuxième tour aurait été fatal pour Lévon Ter Pétrossian. Il fallait donc faire quelque chose -et vite- pour empêcher cette éventualité.

Ce fut un jeu d'enfant pour un pouvoir qui avait déjà démontré, à maintes reprises et notamment dans le cas de la FRA Dachnaksoutioun, qu'il maîtrisait parfaitement les grosses ficelles de l'ère soviétique.

Le piège tendu à l'opposition fonctionna parfaitement et la situation tourna à l'avantage du pouvoir, qui en profita immédiatement pour faire diversion et accuser l'opposition de tentative de "coup d'État fasciste". Pas moins! Et comme on pouvait s'y attendre, les chancelleries occidentales (dont le Quai d'Orsay) volèrent au secours des autorités en place en dénonçant les violences. Oubliées du même coup les élémentaires revendications de l'opposition demandant un minimum de droit de parole à la télévision -ne serait-ce que pour remercier ses électeurs-, et le recomptage des votes de quelque 30% des bureaux où elle n'avait pu envoyer de représentants... faute de moyens! L'armée ayant bouclé la capitale, largement favorable à Vasken Manoukian, et l'opposition étant muselée, il ne restait plus que de proclamer tranquillement la réélection de Lévon Ter Pétrossian. Ce qui fut fait dimanche le 29 septembre.

Affabulation? Il suffit de lire les déclarations post-électorales du ministre de

la défense, Vasken Sarkissian, pour ne plus avoir le moindre doute sur la réalité de ce scénario classique. "Même si on avait trouvé que Manoukian avait obtenu 100% des voix, les ministères de la Défense, de l'Intérieur et de la Sécurité resteraient fidèles au président Ter Pétrossian" (Le Figaro du 28-29 septembre). Et les justifications avancées par le principal conseiller du président, Jiraïr Libaridian, pourtant un citoyen américain qui doit connaître mieux que quiconque parmi ses collègues du pouvoir le vrai fonctionnement de la démocratie en Occi-

présidentiel ou la télévision, au lieu d'envahir le siège de la pauvre Commission électorale, par hasard ou opportunément située dans les locaux du Parlement...

Aussi condamnables que soient les violences -et Vasken Manoukian les a condamnées sans embages-, il ne faudrait tout de même pas que l'arbre cache la forêt.

C'est sur un champ de ruines démocratiques que trône aujourd'hui le président (mal) réélu. L'opposition est décapitée, des centaines de ses dirigeants sont sous les verrous, son chef est obligé de se

cacher. Et la FRA Dachnaksoutioun reste toujours interdite. A la crise économique et sociale qui sévit dans le pays depuis plus de cinq ans, s'ajoute désormais une grave crise politique dont les conséquences sont imprévisibles.

Le véritable problème qui se pose aujourd'hui à l'Arménie est le sort de la démocratie. Peut-on encore faire confiance au pouvoir en place pour redresser la barre et instaurer une véritable démocratie, sans laquelle il n'est point de stabilité politique et de progrès économique?

Compte tenu de ce qui vient de se passer et du déchaînement des médias officiels -largement dominés par le pouvoir- il est permis d'en douter. Surtout que Lévon Ter Pétrossian, au lieu de se réjouir d'avoir enfin, face à lui, une opposition unie sous la direction de son ancien camarade de combat, Vasken Manoukian, tente à nouveau de la diviser et n'hésite pas à traiter son chef de "malade mental"...

Les chancelleries occidentales, qui ont été si promptes à condamner les violences -sommes toutes isolées et d'évidence manipulées- sauront-elles dénoncer avec la même véhémence les grossières atteintes aux libertés, aux droits de l'homme et à la démocratie auxquelles nous assistons?

Les centaines de milliers de citoyens français d'origine arménienne ne comprendront pas plus longtemps le silence de leur gouvernement, dont le ministre des Affaires étrangères s'apprête à visiter l'Arménie.

Dicran Shirvanian
Source: "GAMK"

dent, ne font que sourire lorsqu'il déclare au même correspondant du Figaro (28/29 septembre): "Mais qu'aurait fait votre président si la foule avait envahi l'Assemblée nationale et si M. Seguin avait été passé à tabac? Bien sûr qu'il aurait envoyé les chars. Je crois même qu'il aurait fait tirer sur la foule. Vous sous-estimez ce qui s'est passé: c'est une tentative de putsch fasciste, pas un problème politique. Il a fallu des mesures appropriées."

À qui peut-il faire croire qu'une foule jusque-là parfaitement pacifique et comprenant des milliers d'enfants (dont ceux de Vasken Manoukian lui-même) avait l'intention de fomenter un coup d'État? L'opposition est certes encore très naïve, mais pas au point d'aller à la révolution avec femmes, enfants, vieillards et... les mains nues. Si telle avait été véritablement son intention, elle aurait au moins choisi une cible un peu mieux appropriée à ce genre d'opération, comme par exemple le palais

Հայաստանի նախագահը՝ Ժողովրդավա՞ր թէ Բոնապետ

1994 Ռեկումբերին, երբ հայաստանի իշխանութիւնները կասեցուցին հայ Յեղափոխական Դաշնակութեան գործունեութիւնը հայաստանէն ներս, կարարելով վրապարութիւններ եւ ձերքակալումներ դաշնական ական ընկերութուն հանդիպ, կարծես իշխանութիւնները կ'ուզին պարտել հայական ական ական ընկերութուն հանդիպ, կարծես իշխանութիւնները կ'ուզին պարտել հայական ական ական ընկերութուն հանդիպ, այլ պարբեր պարճառով:

Նախագահը, ինքն անգամ, անուղղակի ծերով պարճառաբանած է թէ հՅԴ չէ ուզած գործակցի իր իշխանութեան հերթ: Ինչպէս գիտե, Դաշնակութեան սկզբունքներուն դժմ է այս մէկը, Նկարի առնելով որ, հՅԴ ի նպարակն է իիմսել պատ, անկախ հայաստան, ընկերվարական եւ ժողովրավարական հիմքերուն վրայ, հայ ժողովուրդին փալով իր դարերուն երազած երկիրը, ուր կը գդնուի խօսքի, գործի եւ արքայայրութելու պատութիւն: Արդին իսկ, այս բոլորին գործութիւնը իսկապէս յայփնի է հայաստանի մէջ:

Երբ ժողովուրդը իր ապրած վերջին հինգ տարիներու վար վիճակէն ծերազարութիւ ուկեց, գիտնալով իշխանութիւններուն բուռած խուսափելու անհիմանական անհրատութիւնը, ուկեց արքայայրել ժողովրավար մէկը մէկը արքայայրել ժողովրավար ծերով, աշխարհը զարմացնելով թէ հայ ժողովուրդը այսքան կարծ ժամանակամիջոցի մը ընթացքին կրնար զարգանալ եւ ժողովրավար սկզբունքներուն վրայ հիմսել իր կառավարութիւնը: Բայց ափսոս որ նախագահը, իր բնապետ կ'ուզէ կառավարել երկիրը, նյոյի սկ իր ընդունութիւնը: Ասերկիրը, նյոյի սկ իր ընդունութիւնը:

գամ մը եւս, նոյն թափով կեւոն եւ իր խրսութակները կը հալածեն մեր դաշնական ընկերութիւր, վրապարութիւնը անոնց իրը յեղաշրջում կապարողներ, չփիդնալով թէ եթէ Դաշ-

առաջին հերթին կը մղածէ հաւաքանութեան եւ հայ ժողովուրդի շահերուն մասին, որովհետեւ Դաշնակութիւնը ծնունդ առաջ է մեր ժողովուրդի վարած դարերու գառապանքներ եւ ծիշդ այս պարճառով է որ կը հանդուրժէ այս անհիմս մեղադրանքները, յուսալով որ ժողովուրդը օր մը պիտի վապաէ բռնապետ իշխանութիւնները եւ ծնունդ փայ առողջ հայաստանի մը, ուր ժողովուրդը ինք ըլլայ իր ճակարագիրը որոշողը:

Ընկ. Բեկոր

«Բայց ափսոս որ նախագահը, իբր բոնապետ կ'ուզէ կառավարել երկիրը...»

հասնի շափուց այդ ուղին օգտագործած կ'ըլլար:

Բայց Դաշնակութիւնը միշտ

DEMOCRACY IN ARMENIA

September 22, 1996, was the day of Armenia's second election since its independence in 1991. This election was supposed to prove to the world that Armenia could hold up as an independent democratic country. Unfortunately, the outcome showed otherwise. What was supposed to be a fair election turned out to be overrun by fraud and corruption.

Democracy should not be applauded and preached solely for personal gain. It is sad to say that to this day people are still putting themselves before the idea of common good.

During the first election in Armenia, current president, Levon Ter-Petrossian was the one fighting for a sense of Democracy against the crumbling communist regime.

This time around when the president's title was at stake, Mr. Ter-Petrossian not only turned against his people but he turned against the democratic way of doing things in the twentieth century. Where have you seen democracy ambushed and threatened by the people who are suppose to be enforcing it? Tragically this is the case in Armenia. Roughly 125,000 Armenian citizens marched the streets of Yerevan to protect their rights and to have their voices heard. Sadly they were confronted by Tanks and rows of soldiers that were put there by the president to suppress the citizens' strong will and faith to restore democracy once again.

From the Vozni newspaper of the ARFYOC 96 Fall seminar

NEWS FLASH

September 22

The Republic of Armenia held presidential elections. According to the official results, President Levon Ter-Petrossian was re-elected with 51.7 per cent of the vote. Opposition parties mounted effective campaigns as well, with the leading opposition figure, Vazgen Manukyan, capturing 41 percent of the vote.

October 18

Three candidates have been nominated by citizen petition for the Nagorno-Karabakh Republic presidential elections which will be held on November 24: MP Boris Arushayan, President Robert Kocharyan, and Communist Party Committee Chairman Hrant Melkumyan.

October 22

The "Capital," the first investment fund in Armenia, has started to issue its stocks. The stocks can be acquired by the end of this year. The initial capital of the fund is the equivalent of 20 thousand US dollars in Armenia drams (1USD=415 drams). The fund will issue 100 thousand shares with the nominal value of 1000 drams per share. About 80% of the shares will be sold for privatization certificates, and the rest for money. Each privatization certificate will buy 20 stocks. The "Capital" has 5 founding members: "Credit-Yerevan" bank, 2 private individuals, and 2 Italian financial organizations.

October 24

According to the Board of Denationalization of the Republic of Armenia, 658 large enterprises have been privatized in the Republic of Armenia as of October 21, 1996. 235 enterprises are in the process of privatization. 3554 small enterprises have been privatized since 1994 out of the total of 4486 enterprises subject to privatization in accordance with the government decision. The total amount of money paid for the privatized enterprises is 35,101,241,200 drams (1USD=415 drams).

October 26

The Government of the Republic discussed the draft of the 1997 state budget. By November 1, the draft will be presented to the National Assembly for passage. According to the draft, the budget income in 1997 will

be 131.3 billion drams (1USD=415 drams). 52.2 billion drams will be allocated for science will increase by 36%. The salary fund (money used for paying salaries) will increase by 32%, which will permit to raise salaries by 20% as of January 1997. The draft also plans to increase the capital investments by 40%.

November 4

Armenian Prime Minister Hrant Bagratian resigned from his post and was replaced by the Armenian Ambassador to the United Kingdom, Armen Sarkissian. The outgoing prime minister was initially appointed in February 1993 and had previously held posts of deputy prime minister and economics minister.

November 8

President Levon Ter Petrossian announced the final changes in the new governmental structure. The powerful interior and national security ministries are consolidated into one power ministry, to be headed by security minister Serge Sarkisian. Three newcomers enter the cabinet: the former Ambassador to the United Nations, Alexander Arzoumanian, is appointed foreign minister, former communist party leader Vladimir Movsisian is

named minister of agriculture, and former communist youth official Hranush Hakobian becomes social welfare minister.

November 10

Armenian President Levon Ter Petrossian was formally inaugurated and his newly reconstituted government was officially installed. The ceremony proceeded, marking the start of the president's second five-year term, despite the pending Constitutional Court's review of the opposition's appeal claiming fraud in the presidential election. Of the country's main opposition parties, nearly all of whose activities are restricted or banned, the Communist Party was the only one in attendance.

November 22

The Armenian Constitutional Court formally rejected the opposition's appeal alleging voting fraud in the presidential election and certified the election's result as valid and binding. The Court decision, effective immediately, was final and without any avenue for appeal. The country's opposition political parties responded with a uniform condemnation stressing that they have followed the legal avenues available for contesting the election and asserting that the court's verdict in no way legitimizes the election.

November 24

Almost 50% of eligible voters took part in presidential elections in Nagorno-Karabakh. Participation of one fourth of Karabakh eligible voters was necessary to make the election results valid.

November 24

Large-scale protests, which started in Baku against the presidential elections in Nagorno-Karabakh, continued throughout Azerbaijan, including border regions. Those driven out by force from populated localities of Nagorno-Karabakh protested against being denied the right to vote. The refugees amount to one third of the former Karabakh population.

November 25

Robert Kocharyan, who, two years ago was elected president of the Nagorno-Karabakh Republic, won a new, five-year mandate with

L.Ռ. Նախագահ՝ Ռ. Քոչարյան

LES REGIMES POLITIQUES DANS LES DEMOCRATIES

Dans les États de droit, c'est-à-dire des États fondés sur la constitutionnalisation de la séparation des pouvoirs et où l'autorité des chefs doit être conforme à la légalité et leur légitimité émaner du peuple qui détient la souveraineté, nous pouvons retrouver plusieurs types d'aménagements qui forment le pouvoir d'Etat. Nous définissons un régime politique comme étant la manière précise dont les fonctions étatiques (le législatif, exécutif et le judiciaire) sont partagées entre les diverses institutions. Nous verrons donc dans ce texte qu'il existe dans les Etats démocratiques 3 types de régime politique possible qui sont le régime parlementaire, le régime présidentiel et, enfin, le régime semi-présidentiel.

Compte tenu du fait que dans ces trois types de régime politique on reconnaît au pouvoir judiciaire son indépendance par rapport aux autres pouvoirs de l'Etat, ce sont donc avant tout les compétences accordées au pouvoir législatif et au pouvoir exécutif et, notamment, l'aménagement des relations entre ces deux pouvoirs qui caractérisent les trois grands types de régime que nous distinguons. Le critère de distinction devient donc l'intensité variable de la séparation des pouvoirs que nous résumons ainsi: 1) Une séparation souple correspond au régime parlementaire (ex.: le Canada); 2) Une séparation rigide des pouvoirs correspond au régime présidentiel (ex.: les Etats-Unis); 3) Une séparation mi-souple correspond au régime semi-présidentiel (ex.: la France). Examinons à présent chacun de ces types de régime politique.

Le régime parlementaire

Le régime parlementaire correspond au type de régime qui prévaut notamment au Canada, en Grande-Bretagne, en Inde, en Espagne, en Allemagne, en Italie, au Japon et en Israël. Pourquoi dit-on qu'il existe une séparation souple entre les pouvoirs? Car la séparation est mince entre les pouvoirs et les moyens d'interventions réciproques. L'exécutif est à caractère bicéphale où on retrouve les 2 instances suivantes: 1) Le Chef d'Etat, monarque ou Président, qui ne fait qu'agrérer et signer les décisions prises par le Premier ministre et son Conseil des ministres. Le rôle du Chef d'Etat est plutôt symbolique (ex.: la Reine Elizabeth en Grande-Bretagne); 2) Un Conseil des ministres sous la direction d'un Premier ministre.

C'est cette instance qui a le pouvoir exécutif réel et qui forme le gouvernement et administre l'Etat. Le législatif correspond à un Parlement et son rôle est d'établir les lois et les normes pour le bien de la société. Le pouvoir législatif peut être monocaméral (qui correspond à une seule Chambre élue directement) ou encore bicaméral (dont les membres sont élus par le gouvernement). Dans le régime parlementaire, les électeurs élisent une seule fois et en même temps pour le choix de l'exécutif et, indirectement, du législatif.

Comment les pouvoirs exécutif et législatif sont donc reliés? L'exécutif participe au pouvoir législatif par son droit d'initiative sur les propositions de lois au Parlement et par ses interventions dans les débats. Le pouvoir exécutif a le pouvoir de dissoudre la ou les Chambres et de déclarer de nouvelles élections. Par contre, le législatif peut aussi mettre à pied le gouvernement si la majorité du Parlement vote pour la non-confiance du gouvernement. De plus, il participe à l'exécution par le contrôle budgétaire et à la gestion de l'exécutif au cours de la période de questions au Parlement et par le travail des députés dans les différentes commissions parlementaires qui regroupent des membres de tous les partis. Toutefois, dans la tendance actuelle du régime parlementaire, l'exécutif est en train de nettement prendre le dessus sur le législatif et le pouvoir de l'exécutif se trouve renforcé si le même parti politique détient la majorité du ou des Chambres.

Le régime présidentiel

Le régime présidentiel correspond au modèle américain. C'est aussi le type de régime qui prévaut en Russie, au Brésil, au Chili et en Afrique du Sud. Il y a une séparation rigide des pouvoirs qui se traduit par une autonomie en principe stricte, entre le législatif et l'exécutif. L'exécutif est de caractère monocéphale où le Président est à la fois le Chef de l'Etat et du gouvernement. Ainsi, il a la liberté de nommer et de révoquer ses collaborateurs (secrétaires d'Etat) qui ne doivent rendre compte qu'à lui et non au Parlement comme dans le régime parlementaire. Les collaborateurs du Président ne font toutefois pas partie de l'exécutif; le Président seul est l'exécutif. Le pouvoir législatif (Congrès) est indépendant du Président et possède une autonomie complète pour légiférer

les lois. Il peut être à caractère monocaméral ou bicaméral comme aux Etats-Unis (le Congrès et le Sénat).

Même si, en principe, la base du régime présidentiel demeure la séparation rigide des pouvoirs, dans la pratique réelle chaque organe peut influencer l'autre. L'influence du Président est énormément accrue lorsque la majorité de la Chambre ou des Chambres regroupe des élus du même parti. Dans ce cas, le Président devient donc à l'origine d'un grand nombre de législations. Notons que cela n'est toutefois pas le cas aux Etats-Unis depuis l'arrivée du Président Clinton. De son côté, le législatif peut profondément remettre en question le Président en profitant du fait que ce dernier n'est pas présent et n'a pas droit de parole au Congrès, contrairement au régime parlementaire où l'exécutif fait aussi partie du Parlement. De plus, des pressions peuvent être exercées sur les conseillers du Président afin de l'influencer dans ses décisions. Enfin, même si le Président possède un droit de veto sur les projets de loi votés par les deux Chambres, son droit de veto peut être renversé par un vote des 2/3 dans chacune des Chambres.

Reste que dans le régime présidentiel la séparation des pouvoirs demeure rigide car il ne peut y avoir renversement du gouvernement ni dissolution de ou des Chambres et qu'une fois élu, chaque organe est assuré de demeurer au pouvoir pour le mandat prévu. Chaque organe est libre dans sa sphère et bénéficie de la légitimité de l'élection.

Le régime semi-présidentiel

Les exemples du régime semi-présidentiel sont très rares. La France actuelle en est le représentant parfait. Notons aussi que l'Autriche, la Finlande et l'Irlande ont plus ou moins ce genre de régime politique. Le pouvoir exécutif est bicéphale où on retrouve: 1) Un Chef d'Etat (le Président), doté de pouvoirs réels et de pouvoirs qui exigent le contreseing (le soutien du reste de l'exécutif). Le Chef d'Etat préside le Conseil des ministres; 2) Un Conseil des ministres sous la direction d'un Premier ministre. Une collaboration entre le Chef d'Etat et le Premier ministre est obligatoire compte tenu du fait que le Chef d'Etat possède des pouvoirs concrets et ce, même s'ils peuvent être de partis politiques différents.

The Social Policies of the First Armenian Republic

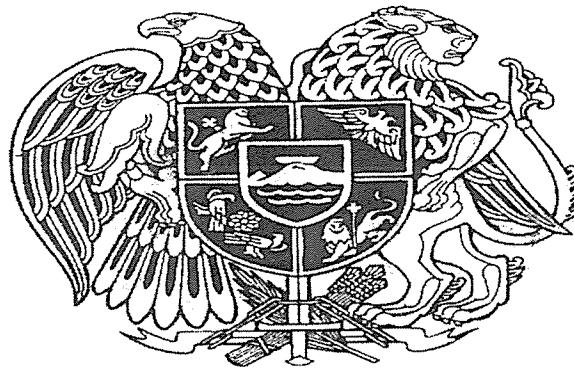
The social policies of the First Republic can be split into four distinct portions, all of which were governed by the Ministry of Welfare and Labor (this was later split into two separate ministries):

- a) Labor laws and regulations
- b) Refugees, Repatriation and Orphans
- c) Assistance for the poor
- d) Education (governed by a separate Ministry of Education from 1919 onwards)

- a) Armenia adopted a system of laws designed to end the exploitation of labor that had occurred under the Russian Imperial government. A set of labor laws was implemented that closely mirrors those that are enjoyed in most parts of the industrialized world. The work day was legislated to be eight hours, child labor was banned, dismissal required either cause or two weeks notice and a hearing before the board of conciliation. Labor was given the right to organize and strike, and some two thirds of the industrial work force was in labor unions, with only home workers not included. As well, minimum wage legislation was introduced which set the minimum at 2000 rubles per month. However, a mandatory pace scale was also put in place with set wage increments and the maximum wage of 8150 rubles per month. Violations of the labor code were punishable by up to six months imprisonment, however no one was ever convicted of labor offense and widespread unemployment led to many abuses of laborers.
- b) The Armenian government had to deal with some 360 000 refugees from Western Armenia and various Muslim controlled districts in the region. These refugees were given some 35 000 tons of food monthly by the Ministry, as well as clothing and housing. However, the influx proved to be too much for the Ministry to handle a loan and many of the refu-

gees were transferred to the care of foreign aid agencies. Refugees were often housed in old military barracks and camps since the armistice that ended the war called for repatriation of all refugees, and the general belief until late 1919 was that this would occur without delay. The Ministry also cared for 40 000 orphans in state run orphanages, pediatric hospitals and through foreign relief organizations. The scouting movement was introduced to these orphanages (which also

at discounted prices from government outlets. Here the Ministry was most successful and by November of 1919 it halved the relief roles and was considering rules to limit the numbers even further since many more employment opportunities had become available in factories and distillery.

- d) The Ministry of National Education and Culture ran 1420 elementary schools with 38 000 students and 1000 teachers, as well as 22 secondary schools with 5162 students and 283 teachers, a number of Muslim, Russian and Greek schools also fell under the Ministry's supervision. In October 1919 the government began a campaign to teach the adult population how to read, since three quarters were illiterate. In December 1919 Armenian was proclaimed the official language of the government, however most documents were written in both Russian and Armenian. The Ministry planned to open 900 additional schools and a number of libraries, but the plan was not realized before the collapse of the Republic.

cared for Yezidi and Kurdish orphans). These orphans were provided with vocational and agricultural training, to aid them in becoming useful citizens. However, the orphanages were not well run compared to the remainder of the Ministry's operations and many orphans lacked proper linens, clothing and medication.

- c) The Ministry attempted to assist the poor through two major measures. The first was the free provision of food and medication to alleviate the famine and epidemic conditions which were ravaging the country. The second was the use of Ministry run public works projects and workshops. The poor were expected to find employment in these enterprises, thus simultaneously earning money for themselves and helping the state grow. Additionally, peasants and low wage earners were allowed to purchase goods

Overall, the first Republic's social policy seems to have been a progressive one, especially when compared with the policy of other nations in the region. However, a lack of funds, the constant threat of invasion and the need to rebuild prevented the Republic from truly implementing many of the most important policies. That the government managed to prevent the widespread starvation and epidemic of the winter of 1918-1919 from being repeated was one of the greatest achievements. The government of Armenia faced the tough times and widespread ruin, managed to set the state along the path to recovery, and in 1920 it seemed as if recovery could be achieved within five to ten years. Unfortunately, the fall of the Republic prevents us from ever knowing if that recovery would have been achieved.

Shahen Mirakian

Waiting for a remembrance.- Armenians question fate of monument

By Mark Abley

The Gazette, October 24, 1996, page 1&2

The ground was hard and cold that day in April 1995. Even so, Pierre Bourque seemed to have no trouble shoveling the earth in north-end Marcellin Wilson Park, near the corner of Henri Bourassa and L'Acadie Blvds. The mayor was there to inaugurate work on a new monument for all victims of genocide. An innocent enough project, you might think.

You'd be wrong. Since the sod was turned 18 months ago, the monument has remained unbuilt. And its chief proponents - the more than 20,000 people of Armenian origin in greater Montreal - are growing angry.

"The mayor made a promise," said Toros Dimitian, president of the Armenian National Committee in Montreal. "For him to be reneging on that promise, we find it abhorrent."

In an open letter to the mayor, made public this week, the committee charges that "in December, you abruptly decided to put the entire project on hold, citing external pressures on your administration."

"As the second anniversary of your election approaches, we remind you of your unfulfilled promise. . . . The entire Armenian community is watching."

Those external pressures came from several quarters. According to local Armenian leaders, Bourque told them that Turkey's ambassador and local consul-general had visited him to complain about the monument.

In a May interview with the Armenian-Canadian newspaper Horizon, Turkish Ambassador Omar Ersun confirmed that he had spoken to Bourque: "I am in no position to interfere with any decision, but I am entitled to say to any Canadian official that such a move will indeed be harmful. . . . It will affect the relations with Canada and Quebec, it's for sure."

In March, the mayor also spoke of

pressure from Pierre Pettigrew, a newly appointed federal cabinet minister. Pettigrew denied asking Bourque to scrap the project, though he admitted telling the mayor that Ottawa prefers the phrase "tragic events of 1915" rather than "genocide." Foreign Affairs Department spokesman Rodney Moore said Canada now speaks of "the Armenian tragedy."

The wording is all-important. For much of the problem lies in the vexed word "genocide" and in the still-controversial fate of Armenians who lived under the Ottoman Empire during and immediately after World War I.

To most Armenians, the deportation and slaughter of their people (up to 1.5 million, by some estimates) is a clear case of genocide. In their authoritative book, *The History and Sociology of Genocide*, Concordia University professors Frank Chalk and Kurt Jonassohn supported the Armenians' case.

Documents recently unearthed in German archives point to the same conclusion.

One independent observer, the U.S. ambassador to the Ottoman Empire, Henry Morgenthau, wrote: "I am confident that the whole history of the human race contains no such horrible episode as this. The great massacres and persecutions of the past seem almost insignificant when compared to the sufferings of the Armenian race in 1915."

But the government of Turkey vigorously disputes that any genocide occurred. It refuses to accept that Turkey is in any way responsible for the Armenian deaths. Whereas in postwar Germany it is an offence to deny the Jewish Holocaust, in modern Turkey it remains dangerous to promulgate the Armenians' version of events.

"That's why it remains an issue for us," Dimitian explained. "Because the Turkish government still denies that a genocide took place, it's important that we don't forget it."

The proposed monument in Montreal would not be for Armenians alone. But they

had already raised the money for the project - more than \$100,000.

It was to include an inscription in the name of Montreal's Armenian community (the largest in Canada). The words were to read:

"On the occasion of the 80th anniversary of the Armenian genocide of 1915 in which 1.5 million Armenians were victims, we dedicate this monument to all the martyrs of genocides."

Exactly two years have now passed since the city of Montreal agreed to put up such a memorial. Bourque inherited the dossier from his predecessor, Jean Dore. In recent months, as the mayor has refused comment on the issue, opposition councilors have begun to attack him for it.

On a CJAD phone-in show, Sam Boskey described the monument as "an example of a flagrant broken promise that the mayor made," and Helen Fotopoulos added that "Mayor Bourque has got himself into a situation he can't handle." Anie Samson, a councilor with the mayor's party, Vision Montreal, could only respond: "I really don't know what happened with that dossier."

Her confusion is understandable. On May 13, Bourque had written to Stepan Tchakmadjian (then president of the Montreal chapter of the Armenian National Committee), saying: "I can assure you that this dossier is evolving favorably. . . . We will communicate with you as soon as possible."

But a few weeks later, Bourque left for a trade mission in Turkey. Since then, the Armenian community has heard only silence. The mayor has not replied to an August letter in which the Armenian leaders asked for another meeting.

"The dossier has been withdrawn from the city council," said Emmanuelle Juille, an aide to Bourque. She added that it is still under study by the city's executive committee.

"If we forget these events," warned Asbed Avedissian, executive director of the Armenian National Committee of Canada, "we're condemned to repeat them. We've seen instances of genocide in our own time - just think of Rwanda and Bosnia."

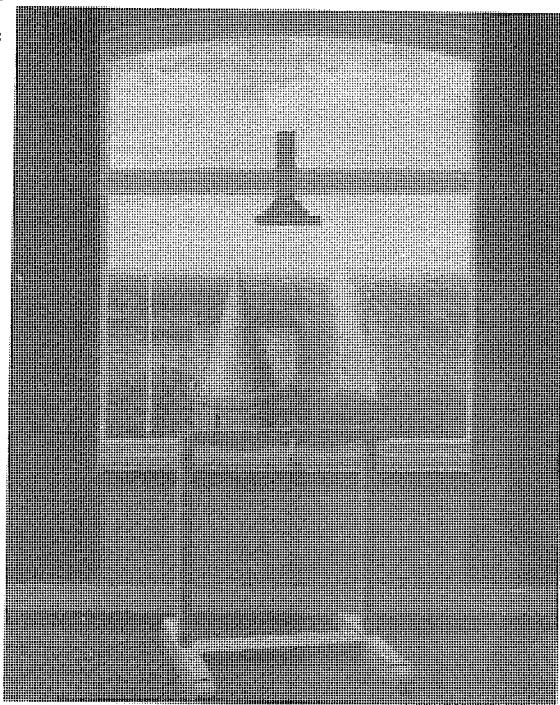
CULTURE

MAGRITTE

Du 20 juin au 27 octobre 1996, au Musée des Beaux-Arts de Montréal, a pris place l'exposition de Magritte.

René Magritte (1896-1967) a d'abord expérimenté la manière cubiste, puis futuriste. Il a utilisé des images simples comme le ciel aux nuages bleus, le rideau, l'arbre, le grelot et ainsi de suite, pour nous amener à examiner le monde avec d'autres yeux que ceux de l'habitude ou des préjugés.

Magritte n'a pas inventé de nouvelles formes, comme les futuristes ou les cubistes et il n'a

Le blanc-being, 1965 huile sur toile, 81 x 65 cm,
Washington (D.C.), National Gallery, collection M. et Mme
Paul Mellon, 1985

jamais hésité à multiplier les répliques de ses propres œuvres. De plus, il employait une manière illusionniste pour la création de ses œuvres. Il croyait en la perfection et pour cette raison même, il entreprenait des reprises et des réinterprétations.

Il savait comment créer de nouvelles associations métaphoriques ou poétiques. Il dénaturait les choses et altérait leurs qualités spécifiques. Il avait un talent extraordinaire et il disait: "Je ne suis pas un artiste, je suis un homme qui pense".

Les tableaux et sculptures de Magritte atteignent les spectateurs d'une manière différente. Ils réussissent à les émouvoir et à les passionner avec des sujets qui leur étaient déjà familiers. Même

I

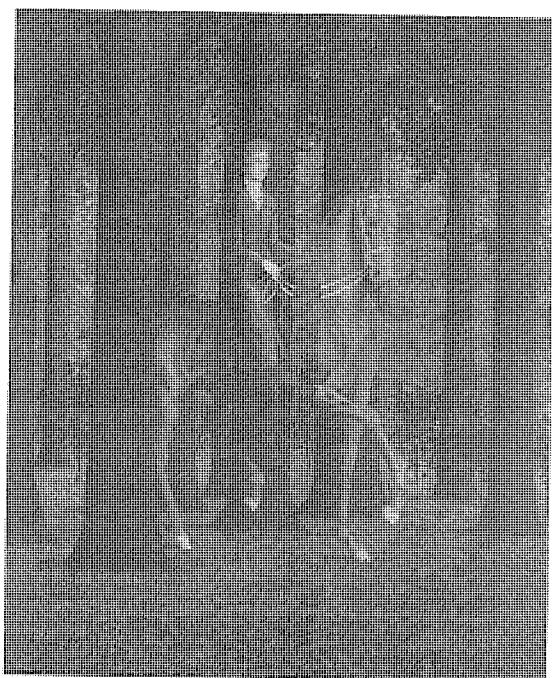
e

s

réinterprétations de Magritte faisaient naître un nouvel intérêt chez les spectateurs qui regardaient ces peintures d'un angle nouveau.

L'exposition Magritte était un succès et grâce à des artistes comme René Magritte le monde des arts peut se vanter davantage parce que cette fois-ci, il le mérite ...

Tina Soulahian

Les promenades d'Euclide, 1955 huile sur toile, 162 x 130 cm, The Minneapolis Institute of Arts, The William Hood Dunwoody Fund

SWEDISH

Auto Sales

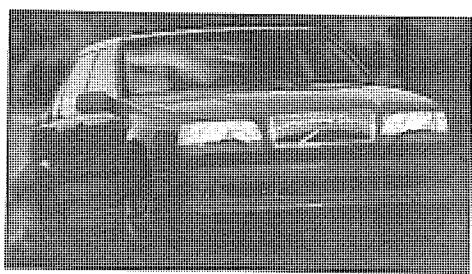
Ventes D'auto

Visit our New Showroom

5501 De Maisonneuve O., Montréal, Québec, H3A 3S8

Tél.: (514) 484-3200 - Fax: (514) 484-3977

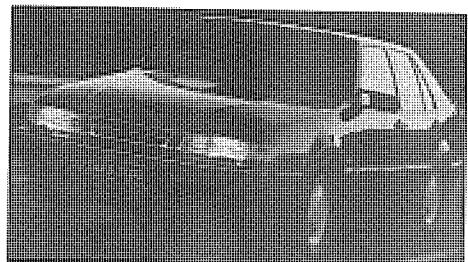
e-mail: swedish96@msn.com

Daily Rental
Location par Jour

starting from / à partir de

\$15.95

Melon Collie and the Infinitely Sad Concert

Many have accused the band *Smashing Pumpkins* of giving-in to mainstream and becoming another commercial "alternative" band. The concert they performed at the Molson Centre on September 11, in support of their latest album "*Melon Collie and the Infinite Sadness*", proved this theory right.

Dressed in his usual uniform (a long sleeve "Zero" T-shirt with silver pants), Billy Corgan, along with band members James Iha, D'Arcy and replacement drummer, Mike Peffer, covered every one of their popular releases, including "*Cherub Rock*", the song that first gave the band recognition.

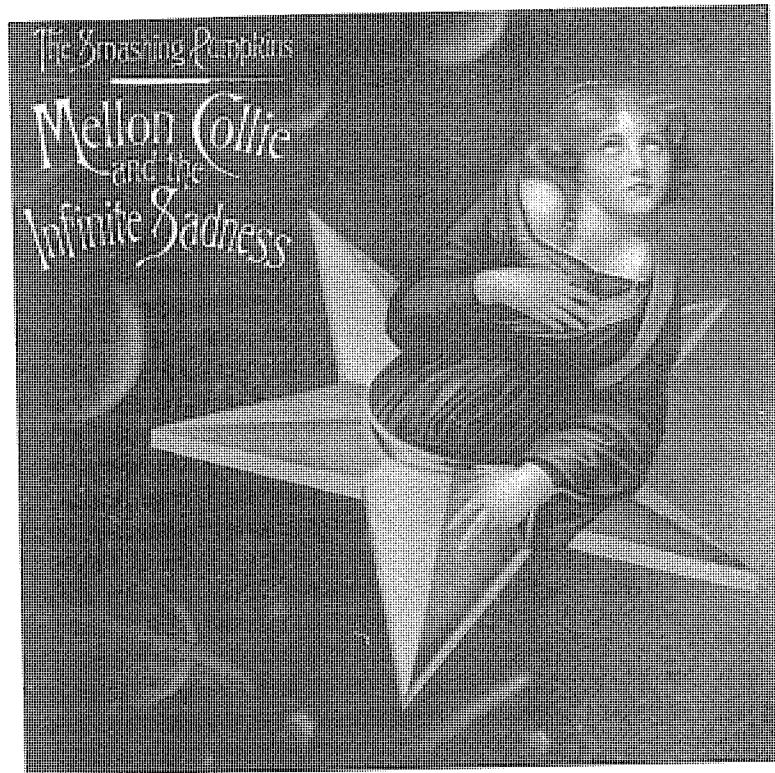
Although the band's original drummer, Jimmy Chaimberland, was fired due to his addiction to heroin, *Filter*'s Mike Peffer performed extremely well as a substitute drummer.

The band played with intense energy throughout the show, while changing pace from time to time to perform their slower songs. The highlight of the show came when the Pumpkins presented the song "*Disarm*", during which the many flames of the audience's waving lighters illuminated the dim amphitheatre, creating a perfect atmo-

sphere for the performance of the touching ballad.

However, midway through their set, the band started playing improvised, discordant instrumentals, while front-man Billy Corgan was strategically making his guitar whine in deafening feedback, which seemed to entertain the audience.

The band reappeared four times for encores, during which Billy Corgan's riotous guitar riffs and senseless bellowing dragged the show to the perfor-

mance of "*Tonight-Tonight*", which brought the concert to its long-awaited end.

N.

⇒19

86.11% of the vote. His rivals, former deputy parliament speaker Boris Arushayan and communist leader Hrant Melkumyan, won 6.89% and 3.89% respectively. The turnout was 76% and voting went smoothly.

November 29

The Armenian parliament approved a program of the new government. Key areas of the government work, outlined by Prime Minister Armen Sarkisian, are acceleration and correction of the economic reforms, an upgraded social policy, and state support to education, science, and culture.

December 10

The long drawn-out trial in Armenia of 11 people accused of terrorism and drug trafficking ended in Yerevan with the verdict

absolving a leading opposition party of any conspiracy and illegal activity. The court sentenced three defendants to death and eight others to prison terms ranging from 3 to 15 years. But the verdict by the judge and two appointed jury members did not find any link between the Armenian Revolutionary Federation and assassinations or the accusation of forming an underground conspiratorial group. Yet the ban on the party's activities is still in effect, although the authorities cite the existence of diaspora members in the leadership of the party as the legal reason for the ban. According to Armenia's laws, registered parties cannot have foreign members.

December 13

The Armenian Apostolic Church and the Roman Catholic Church have reached ac-

cord on a major theological issue—the human and divine nature of Jesus Christ—after a 1500-year long dispute. A joint declaration signed in Vatican by Pope of Rome John Paul II and Catholicos of all Armenians Garegin I says the two churches finally reconciled and reached accord on the issue.

December 13

The South Korean Samsung Electronics company opened an outlet in Yerevan. This is the only shop of Samsung Electronics in Transcaucasia. The 100 square metre shop offers a wide range of goods—from video recorders to vacuum cleaners. The supplies will be made from Finland via Moscow.

Մասնաճիւղե-Մասնաճիւղ

ՀՅԴ ԳԵՄ «Լեռն Շանթ»

ՀՅԴ ԳԵՄ «Լեռն Շանթ» մասնաճիւղի կազմակերպած «After Shock» disco-ն դեղի ունեցաւ Շաբաթ, 12 Նոյեմբեր 1996-ին: Պարանցիկին մասնակցեցաւ մօք 150-200 երիգասարդներ եւ ծեռնարկը յաջող նկարուեցաւ մասնաճիւղի վարչութեան կողմէ:

Երեքշաբթի, 12 Նոյեմբեր 1996-ին, Bois-de-Boulogne շեգը-էն ներս հանդիպում մը դեղի ունեցաւ Մոնթրէալի Թաղաքապետական Խորհուրդի Գործադիր Մարմի նախագահ՝ Նուշիկ Էլյեանի հետ: Սոյն հանդիպումի ընթացքին քննուեցաւ 1915-ի Ֆեղասպանութեան 80-րդ ամեակի առիթ յուշարձանի կարուցման հարցը: Բայ դադի յանձնախումբի նախաձեռնութեամբ, հանդիպումին իրենց մասնակցութիւնը քերին երեք անդամներ եւ առիթը ունեցան հարցումներ ուղղելու:

Բ.Յ.Գ.Պ.Ա. Վիզեն Զաքարեան Մասնաժիւղ
Լոյս՝ Արագ Դավթեան

ՀՅԴ ԳԵՄ «Բեկոր Աշոփ»

ՀՅԴ ԳԵՄ «Բեկոր Աշոփ» մասնաճիւղի կազմակերպած Ամանորի նախաձաշը դեղի ունեցաւ Ցունուար I, 1997-ին, մօք 60 երիգասարդներու

մասնակցութեամբ: Ձեռնարկը յաջող նկարուեցաւ մասնաճիւղի վարչութեան կողմէ:

Շաբաթ, 25 Ցունուար 1997-ին, դեղի ունեցաւ Բեկոր Աշոփ մասնաճիւղի կազմակերպած փարագունը, հովանաւորութեամբ Պրև. Արամ Պարունեանի եւ մասնակցութեամբ Երգիչներ՝ Ներսիկ Խապիրեանի, Յարուկ Փամպուքճեանի եւ Շահէ Սգայեանի: Մօք 700 հայրենակիցներու մասնակցութեամբ, փարագունը ընթացաւ հաճելի մթնոլորդի մը մէջ եւ յաջողութեամբ պատկանեցաւ:

ՀՅԴ ԳԵՄ «Արամ Մանուկեան»

ՀՅԴ ԳԵՄ «Արամ Մանուկեան» մասնաճիւղի ձեռնարկած disco-ն դեղի ունեցաւ Շաբաթ, 2 Նոյեմբեր 1996-ին, մասնակցութեամբ շուրջ 40 երիգասարդներու: Ձեռնարկը յաջող նկարուեցաւ անդամական գերնի վրայ:

Կեդրոնական Վարչութեան

ՀՅԴ ԳԵՄ-ի Կեդրոնական

«Կեդրոն» համայնքային մարդութեան և մարդու ժամանակակից մասնակցութեան մասնակիցները

Վարչութեան կազմակերպութեամբ՝ Նորագիրներու սեմինար մը գեղի ունեցաւ Բոկպեմբեր 12-14 1996-ին, Kinkora բանակավայրէն ներս, մասնակցութեամբ 141 անդամներու: Սեմինարին ներկայ կը գտնուէին ԳԵՄ-ի Նորագիրներ, ԳՊՄ-էն փոխանցուած ընկեր-ընկերութիւններ, ինչպէս և աեւ վարիչներ: ԳԵՄ-ի անդամներուն ուղղուած դասքիարակչական բաժինը կը բաղկանար զանազան նիւթերէ: Ընկ. Գերգ Գարագոյեան դասախոսեց ԳԵՄ-ի գործունեութեան եւ անդամներու դիրքին մասին, ընկ. Ռաֆֆի Թօնապետեան ներկայացուց ՀՅԴ-ի կառոյցի եւ կանոնագրի մասին նիւթ մը, ընկ. Կիգէն Թիւֆէնքճեան բանախոսեց ՀՀ-ի ներկայ իրավիճակի մասին, իսկ ընկ. Մհեր Գարագաշեան ներկայացուց ՀՅԴ-ի պագմականը: Նման ճոխ դասքիարակչական յայտագիրէ մը օգուտեցաւ ԳՊՄ-ի անդամները: Անոնք նիւթեր իմացան ՀՀ-ի կառավարական կառոյցի, բանակին, դեկտեմբերական ու ընկերային իրավիճակին մասին, ինչպէս և աեւ ՀՀ-ի նկարմամբ Սփիտրի դերին մասին: Սեմինարը ընթացաւ ընկերային եւ անդամական ջերմ մթնոլորդի մը մէջ ու յաջող նկարուեցաւ:

Համահայկական

25 Բոկպեմբերէն 2 Նոյեմբեր 1996-ին, Գահիրէի մէջ դեղի ունեցաւ YDC-ի (Youth for Development and Cooperation) եւ ԷԱԱ-ի (Egypt Awareness Association) կողմէ կազմակերպուած "A youth Focus in Development Policy" թեմայով երի փասարդական միջազգային խորհրդաժողովը: Խորհրդաժողովը, հովանաւորուած էր Բոլանփայի արգարքին գործութեան նախարարարութեան եւ

Հ Յ Պ Գ Ե Մ

Ելորխորհրդարանի Երիքասարդական բաժանմունքին կողմէ:

Խորհրդատողովը, որուն յասնակցեցան աւելի քան 60 ներկայացուցիչներ, թէ՛ ժողովական կարգով եւ թէ՛ աշխափանքային նիստերով՝ հանգամանօրէն քննարկեց Երիքասարդական մակարդակի վրայ միջ-յամաքամասային գործակցութիւնը զարգացնելու հեռանկարով իրագութեալու օր 8 ապրիլ աշխափանքներու վեկոյցներն ու անոնց ճամբով դրսեւրուող զանազան գործարութիւններ, որոնց հարբումին համար խորհրդաժողովը յանցեց համապատասխան լուծումներու:

Այս սկզբանին համար խորհրդաժողովին, հ.Յ.Դ. Երիքասարդական գրասենեակի կողմէ իր մասնակցութիւնը բերաւ ընկ. Գարօ Սունութեան, որ վեկուումի կարգով ներկաներուն ծանօթացուց հ.Յ.Դ. Երիքասարդական եւ Ուսանողական Միութիւնները: Անդրադառնալով հայկական ֆեղասպանութեան, ընկերը լուսարձակի փակ առաւ հայ Երիքասարդութեան ու Ուսանողութեան աշխարհայրի ներկայ վիճակին դրդապափճառը: Խորհրդաժողովը անմիջապէս եփք,

գեղի ունեցաւ ՅDC-ի գարեկան Ընդհանուր կարգով, որ կրադեցաւ Երիքասարդական այս ընդարձակ միութեան կազմակերպչական հարցերով:

Ժողովի օրակարգին վրայ նախադեսուած էր ՅDC-ի Կեդրոնական Վարչութեան ընկրութիւնը, որուն իր թեկնածութիւնը դրած էր Թրքական Երիքասարդական Միութեան

Ներկայացուցիչը: Յագկապէս Յունասփանի, Սպանիոյ, Պելճիքայի եւ հ.Յ.Դ. Երիքասարդականի ներկայացուցիչներուն ծիգնուով թուրք ժողովականին թեկնածութիւնը ձախողութեան մաքնուեցաւ:

հ.Յ.Դ. Երիքասարդական Միութիւններու մուգքը՝ ՅDC-ի շրջանակներէն ներս, յագկապէս քարոզչական եւ յարաբերական աշխափանքներու առումով, նոր գործադաշիք կը բանայ դաշնակցական Երիքասարդութեան առջեւ:

Տեղին է նշել որ, դարձեալ Գահիրէի մէջ գեղի ունեցաւ ՅDC-ի կազմակերպած Բ. Խորհրդաժողովը «Եւրո-միջերկարական գործակցութիւն» թեմայով, որուն յասնակցեցաւ՝ հ.Յ.Դ. Երիք. Միութիւններու կողմէ հ.Յ.Դ. Գրանսայի «Նոր Սերունդ»-ի անդամ ընկի. Ցողիկ Մագիլեանը:

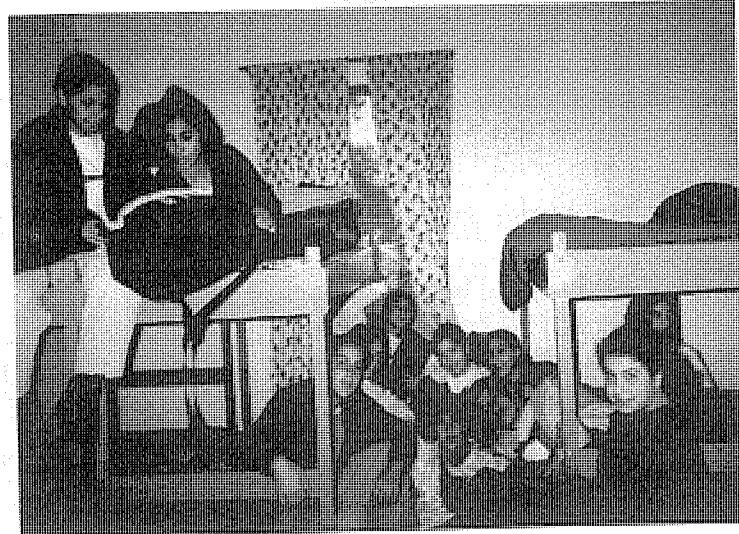
Հ.Յ.Դ.Գ.Ե.Մ.

Կեդրոնական Կարչութեան կազմակերպած Վարչիչներու սեմինարը գեղի ունեցաւ Յունուար 11-12 1997-ին, Տե- Տոնոտ քանակավայրէն ներս, Լաւախ եւ Մոնթբելախ մասնաճիւղներէն 35 անդամներու մասնակցութեամբ: Ներկաները դասգիարակչական նիւթեր իմացան սիւթական գիտելիքներու, կարգապահութեան, եւ վարիչի գերին ու Վարիչ-պատրասիի փոխ-յարաբերութեան մասին: Ընկերները անցուցին գիտելիքներով հարուստ ու հաճելի շաբաթավերը մը եւ յաջորդութեամբ պսակուեցաւ սեմինարը:

Համագանադրական Սեմինար

Այս գարուան մեր համագանադրական սեմինարը գեղի ունեցաւ հոկտեմբեր 11-14, 1996-ին, Kinkora բանակավայրին մէջ: Այս սեմինարին ներկայ էին համիլթոնէն, Գամպրիճէն, Ուինգուրէն, Թորոսթոյէն, Լաւալէն եւ Մոնթբելախ պատրասիներ Երիքասարդներ:

Պատրասիներու դրասախոսուեցաւ Երեք բանանելու

Հայասդան՝ Համայնավար

Պոլշեւիկներու Մայիսեան ապստամբութեան հեգեւանքով, Հայասդանի ապային կառավարութիւնը բոլորովին Դաշնակցականներու ծեռքն անցաւ. կուսակցական Պիւրոն սփանձնեց երկրին դեկավարութիւնը եւ կոչուեցաւ Պիւրոյ կառավարութիւն։ Բամօ Օհանջանեանը վարչապետ ընքրուեցաւ: Պիւրոյ կառավարութիւնը կախակայց խորհրդարանը եւ գործնց մինչեւ Նոյեմբեր 1920, ապա հրաժարեցաւ: Կազմուեցաւ նոր կառավարութիւն՝ Սիմոն Վրացեանի վարչապետութեամբ, որուն մասնակցեցաւ Դաշնակցականներէ զարդարեցաւ սոցիալիստ յեղափոխականներ:

Բայ համայնավարները Պաքուի

մէջ արդէն կազմած էին Յեղկոմը (Յեղափոխական կոմիտէ) եւ պատրաստեր էին Հայասդանի պետական կազմը երբ դիրանային երկրին: Դաշնակցականները շուրջ եօթը ամիս պայքարեցան իրենց դիրքերը պաշտպանելու համար: Դժբախտաբար հայ արիւնն էր որ կը հոսէր աթոփ համար: Այս Ներքին կոհմերէն միայն Թուրքերը օգործեցան, հասնելով մինչեւ Ալեքսանդրապոլ: Դաշնակցականները մեծ յոյսէր ունեին երոպական մեծ պետութիւններուն վրայ, զսպելու համար թրքական արշաւանքը, բայց իրենց օգնութեան հասնող չեղաւ:

Նոյեմբերի Վերջերը,
Բամայնավարներու պատուիրակը
պահանջեց Վրացեանի
կառավարութենէն՝ իշխանութիւնը

յանձնել պոլշեւիկներուն: Վրացեանի դահիճը արգակարգ նիստ գումարելով սփիպուեցաւ գեղի գալ: Բոլոր պետական մարդիկ քաշուեցան եւ Դրոյի լիազօրութիւն գրուեցաւ պետական իշխանութիւնը յանձնել հայ համայնավարներուն, պայմանով որ պոլշեւիկները որեւէ հալածանք եւ ձերքակալութիւններ չկափարեն քաղաքական եւ զինուարական գործիշերու նկազմամբ, անոնց անցեալ գործունեութեան համար:

Թաղուած՝
«Պարմութիւն Բայոյ - 1100-1989»
Բայր Վահան Ցովաննեսեան
Վենեդիկ Ս. Ղազար

«26

խաղը եւ նաեւ՝ մեր սիրելի shaving cream-ի եւ տօտհpasteteի խաղերը: Ծարաթ եւ Կիրակի իրիկուն, խրախախն քներով էրաւարարուած՝ յարձակեցանք իւրաքանչիւր քնակի վրայ մինչեւ

առաւօգեան վաղ ժամերը:

Երկուշաբթի կեսօրէ վերջ, բաժնուելով մեր ընկերներէն, փակեցինք այս յաջող սեմինարը:

Միրզայեան Դալար
Խաչիկեան Թամար

«20

Dans ce type de régime, une coopération institutionnelle est nécessaire entre les pouvoirs. L'exécutif a beaucoup plus de puissance que le législatif. Le Chef d'État peut notamment dissoudre le Parlement. Toutefois, cette dernière peut aussi renverser le gouvernement mais non le Chef d'Etat. Enfin, si la majorité de ou des chambres est du même parti que le Chef d'Etat, ce dernier se trouve donc dans une position encore plus forte.

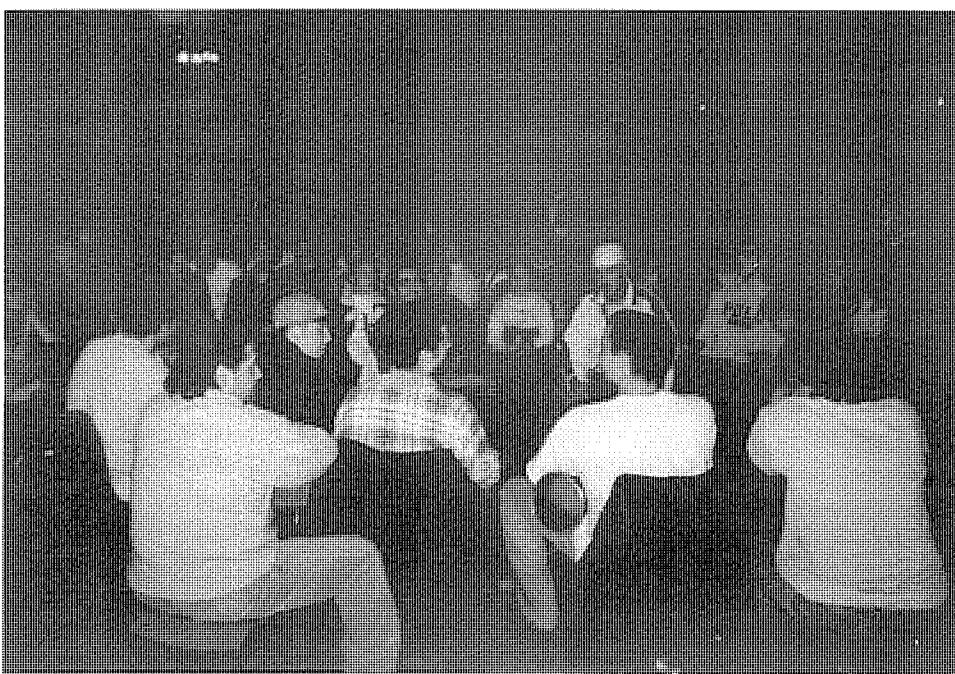
Et l'Arménie, quel type de régime politique la caractérise?

La République d'Arménie s'identifie au régime présidentiel. Toutefois, puisque ce n'est pas une démocratie stable qui prévaut présentement en Arménie, il faut spécifier que nous avons beaucoup de difficulté à identifier l'Arménie à un type de régime politique précis associé à un État de droit. Notons une organisation de l'appareil de l'Etat qui est cimentée sur les principes du régime présidentiel mais avec une tendance qui est plutôt autoritaire et qui accroît la puissance du Président Ter-Pétrossian d'une façon parfois non-constitutionnelle. Nous pouvons donc en conclure que le régime politique arménien est de type présidentiel mais avec des outrepassesments à certains niveaux qui en résultent en des recours à des pratiques de nature autoritaire généralement typiques des pays en développement.

Zareh Meguerditchian

ԱՐՄԻՒ-Հ.Զ.Գ.Գ.Ե.Մ.-ի Պաշտօնաթերթ

27

P O E M

RED-BLUE-ORANGE CALL IT INDEPENDENCE

It must be hard living without a spine
To laugh unhappily and give in to those who wine
Back in the early days when I lived in peace with myself
Never asked personal directions, never asked for help
Emotional turmoil hugging my legs
Trying to concentrate with all the «Դուք հայ՝ եք»'s.
Swim to me ocean, for I'm far away from your shore
Drift away to Armenia, my motherland knocks her head
at my door.
You speak in strange terms: somehow a harmonious
sound
No man's land wants to hear you but will surely hunt
you down
Gather all your powers and push the enemies out
Because water cannot break into rock but cover it no doubt
And so you've been struggling against Mother Nature
Be faithful to your dreams and remember that only the
strong will endure
People are wrong, you are not as weak as you seem
Your strength is in number, you're better off as a team
Your teammate, Դարձաբար, says he's almost there.
Dear Armenia, you have your independence, now it's time
to share
Two Rivers shake hands and come down with a roar
No matter which land plants itself on their shore
My mother Hayasdan, your eyes are red smothered in
pain
You dress up in blue in the name of your saint
Your naked feet stumble in a field of orange-gold
You possess the secret of a hundred years: the story must
be told!

Emily Du Boncher

* I was inspired by the A.Y.F. Tri-Regional Leadership Seminar 1996

TOP TEN LIST

TOP TEN CRITERIA YOU NEED TO SATISFY IN ORDER TO BE NAMED ARMENIAN AMBASSADOR TO CANADA

- 10) Have worked at the "Madenateran" or any public library.
- 9) Have views on later run-ins for Minister of "something you know nothing "about".
- 8) Have had no affair with Ludmila (Ter-Petrossian).
- 7) Have no moral or ethical judgement when it comes to lying about ARF.
- 6) Have expensive taste in clothing, spend twice what you are making, and charge the rest on the government's account.
- 5) Be good friends with a certain clergyman.
- 4) Have a certain "façon d'être" with the Armenian "nouveau riche".
- 3) Have no clue of the benefits of having an active Diasporan community.
- 2) Have been a fanatic supporter of the commies (communists) . . . only five years ago.
- 1) Have had lived in Armenia for less than two years.

Apo Nizibliai

The views expressed in this column reflects solely the views of the authors themselves

CRITIC'S CORNER

Նախ, կ'ուզեմ ներողութիւն խնդրել ըսթերցողներէս իմ բայակայութեանս համար: Ուրեմն, սկսինք.

"SLEEPERS"

Նախ եւ առաջ, վերնագիրը տեսայ նէ, կը կարծի որ Stephen King-ի film մըն էր: Այս film-ին մէջ, հաջոյք ունէինք գոնալու Brad Pitt-ը, որ "Seven" film-ը ըրած

օրէն կարծ
մակերր պահած է,
Jason Patrick,
որ խաղած էր
ասկէ առաջ Rush
film-ին մէջ, եւ
անշուշտ Robert
De Niro-ն, որ
կախնամ թիշ մը
over-saturated

Կ'ըլլայ կոր: Չի

մոռնանք Dustin Hoffman-ը որ զիսաւոր դեր մը չունէր. սակայն, իր դերը որ խման եւ յուսահատած փաստաբան մըն էր, կատարեց vintage Hoffman-եան style-ով: Film-

ը լաւ կշրուտած էր. Brad Pitt-էն աւելի կը սպասէի. ամէն անզամ որ De Niro-ն եւ Hoffman-ը ներկայանային screen-ին վրայ կարծես զիսաւոր դերասաններ աւելի ծնշում ունինք դիտողներուն վրայ: Film-ը բաւական controversial գիրք մը եղած է, իր պատմուած դէպքերուն համար եւ իրենց ծշգրտուկեան համար:

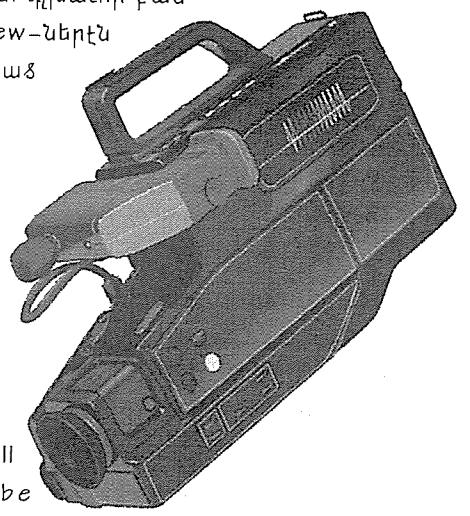
8 popcorn bags on 10

⇒6

police patrol the streets and, with the assistance of plain clothes police units, roughly disperse any and all groups of citizens on the streets. Acting on the president's orders, Armenian security forces arrest several hundred leading opposition leaders and members throughout the country. Among them, were Shavarsh Kotcharian, Seyran Avakian, David Vardanian and Arshak Sadayan, all members of the National Democratic Union; Roupen Hagopian, Kim Balayan and Gagik Mrditchyan of the ARF; Samvuel Shahinian of the National State organization; and Aghassi Arshakian of the Scientific-Industrial and Civil Union, asserted Gezelian. Manoukian is reportedly in hiding as security officers seek to arrest him. At least two opposition parties, including Manukian's National Democratic Union (NDU) and the smaller National Self-Determination Union (NDSU) have been closed down and their offices are now guarded by government security forces.

"Ghost and the Darkness"

Պէտք է որ տեսնայի: Ինչպէս կոնայի Val Kilmer-ի այդ ճերմակ ակռաները փախցնել որ կարծես 5 tubes pearl drops գործածած էր: Նորէն, ձեզի film-ը պիտի չպատմեմ, միայն critique պիտի ընեմ: Այս film-ը բաւական agressiveif publicity ըրաւ եւ չեմ կարծեր իր expectation-ներուն հասաւ. հարկաւ, ունէր Michael Douglas որ film-ին մէջ շատ զիսաւոր բան մը չունէր, բայց preview-ներէն մեզի այդպէս ճեւացուցած էին: Զայները իննդենալիիք էին "THX digital audio" մանաւանդ երբ մեր infamous "Centre Laval"-ը երթաք եւ տեսնաք: Երբեւ նիւթ հետարքրական էր. well Africa-ի Massay tribe Կ'ըսէ թէ ամրող պատմութիւնը իրաւ է: Պէտք է եւս գամ Val Kilmer-ին այդ ճերմակ ակռաներուն. ամէն անզամ որ ժպտէր, ժողովուրդին մէջ փսխութներ կ'իմանայի: Կը զնահատեմ գործը որ տարին այս film-ը դարձնելու համար այդ Africa climat-ին մէջ եւ այդքան դերասան հաւաքելու համար:

7 popcorn bags on 10
SILENCE IS GOLDEN!

